

STOF MET VOLUME

Een kritische discoursanalyse naar Nederlandse krantenartikelen
over modest fashion

Bachelor eindwerkstuk Nederlandse Taal en Cultuur (NE3V19006) &
Humanities Honours Thesis (HHP3V15002)
15 ECTS

Student: Robyn Beekman (6279767)

Eerste lezer: Dr. Pim Mak

Tweede lezer: Dr. Imar de Vries

Afgerond in juni 2020, blok 4 van het academisch jaar 2019-2020

Universiteit Utrecht

Samenvatting

In 2019 werd de eerste Amsterdamse editie van de modest fashion week georganiseerd, tegelijkertijd werd er in heel 2019 in Nederlandse kranten meer gepubliceerd over modest fashion dan in de jaren ervoor. Modest fashion krijgt dus recentelijk meer aandacht.

In deze scriptie onderzoek ik het discours rondom modest fashion in Nederlandse kranten. Dit doe ik door middel van een kritische discoursanalyse. Hierbij vergelijk ik ten eerste het taalgebruik in artikelen over modest fashion (N=56) met artikelen over religieuze mode (N=61). Ik focus daarbij op twee grammaticale elementen: transitiviteit en modaliteit. Daarnaast onderzoek ik het discours rondom de krantenartikelen over modest fashion in 2019. Tot slot toets ik mijn conclusies door drie vrouwen te interviewen die zich identificeren met modest fashion.

De kern van modest fashion lijkt te zijn dat het de uitkomst van een vrije keuze is, het wordt ook wel een uiting van agency genoemd. De term 'modest fashion' lijkt bedacht te zijn om in een seculier kader te passen. In wetenschappelijke literatuur is er verder geen consensus over de betekenis van modest fashion.

Er zijn subtiele verschillen in taalgebruik te onderscheiden tussen artikelen over modest fashion en artikelen over religieuze mode, onder andere in het aantal actoren en welke modaliteit erin voorkomt. Waar zowel de wetenschappelijke literatuur, de krantenartikelen als de drie vrouwen het over eens zijn, is dat modest fashion bij uitstek de uitkomst van een eigen, persoonlijke en vrije keuze is. Je zou modest fashion dus kunnen verbinden aan feminisme en agency. De drie vrouwen die ik heb geïnterviewd, houden zich alle drie niet bezig met het nieuws. Dit is problematisch, omdat de krantenartikelen deze vrouwen trachten te representeren, maar ze niet bereikt worden.

Inhoud

Samenvatting	2
Voorwoord	4
1 Inleiding.....	5
1.1 Aanleiding en opbouw.....	5
1.2 Relevantie en Humanities Honours	6
2 Theoretisch kader	8
2.1 Media, representatie en discours	8
2.2 Kleding en identiteit	9
2.3 Religie, kleding en feminisme.....	10
2.4 Modest fashion	11
2.5 Onderzoeksvragen	12
3 Methode.....	14
3.1 Kritische discoursanalyse en relevantie.....	14
3.2 Corpus	15
3.3 Toepassing.....	16
3.3.1 Interviewmethode	18
4 Tekstuele dimensie: Taalgebruik	19
4.1 Transitiviteit	19
4.1.1 Materiële transitiviteit	19
4.1.2 Verbale transitiviteit	21
4.1.3 Conclusie	22
4.2 Modaliteit	22
4.2.1 Conclusie	23
4.3 Modest fashion: Inhoudelijk.....	24
4.3.1 Conclusie	26
5 Discursieve dimensie: Discours rondom modest fashion	27
5.1 Conclusie	28
6 Sociale dimensie: Interviews.....	29
6.1 Modest fashion – persoonlijk	29
6.2 Representatie	30
6.3 Modest fashion en religie	31
6.4 Conclusie	32
7 Conclusie en discussie	33
7.1 Conclusie.....	33
7.2 Discussie.....	35
Literatuurlijst	37
Bijlage	41
Bijlage 1 Resultatenlijst religieuze mode LexisNexis	41
Bijlage 2 Resultatenlijst modest fashion LexisNexis	50

Voorwoord

Voor je ligt mijn bachelorscriptie. Het is een onderzoek waarin ik laat zien welke kennis ik heb opgedaan tijdens drie jaar Nederlandse taal en cultuur en twee jaar Humanities Honours. In de zomer van 2019 had ik een heel ander onderwerp in gedachten dan waar deze scriptie uiteindelijk over gaat. Het vak Gender, Etniciteit en Cultuurkritiek heeft me in de huidige richting gestuurd. Dit vak volgde ik in het eerste blok van collegejaar 2019-2020. Een onderwerp waar ik in dat vak voor het eerst mee te maken kreeg, is seculier en religieus feminisme. Dat er zoiets bestaat als een *white woman's burden*, ik had geen idee. Het zorgde ervoor dat ik me bewust werd van mijn eigen kaders en mijn perspectief kon verbreden. Er bestaat namelijk niet één universele betekenis van feminisme. Wat feministisch is, kan voor verschillende vrouwen verschillen. Dit vak opende mijn ogen wat dat betreft.

Dat vak heeft me dus geholpen mijn perspectief te verbreden. Met deze scriptie probeer ik dit eveneens te doen. Een 'objectieve' analyse – als er al iets als objectiviteit bestaat – kan het niet zijn. Ik kijk echter met een ander perspectief, door de kritische discoursanalyse als analysemethode te gebruiken. Deze methode heb ik in drie jaar Nederlandse taal en cultuur nooit gebruikt. Daarom was dat misschien wel de grootste uitdaging van dit onderzoek, omdat ik niet terug kon vallen op eerdere ervaring.

Waar deze scriptie deels mee overeenkomt, is mijn profielwerkstuk van de middelbare school. Dat werkstuk ging namelijk over kledingvoorschriften binnen de vijf grootste religies. Niet geheel verrassend is dat ik me interesseer voor religie en kleding. Modest fashion als scriptieonderwerp, maar ook als concept, staat op de kruising tussen religie, feminisme en mode. Daarnaast staat het op de kruising tussen religie en seculariteit. Modest fashion is dus een onderwerp waar oudere en nieuwere interesses van mij op uitkomen.

De studie Nederlandse taal en cultuur gaat natuurlijk over de Nederlandse taal, maar ook over cultuur en cultuurkritiek. Deze vakgebieden combineer ik in deze scriptie. Ik onderzoek namelijk taalgebruik in krantenartikelen, en deze artikelen zeggen iets over cultuur. Daarnaast interview ik drie vrouwen, waardoor de uniekheid van cultuur per individu goed naar voren kan komen.

Ik wil dit voorwoord ook gebruiken voor een korte disclaimer over de illustratie op het voorblad. Deze heb ik getekend en daarbij heb ik geen specifieke betekenis van modest fashion in gedachten gehad. De illustratie is dus slechts een voorbeeld van de vele manieren waarop modest fashion gedragen kan worden.

Tot slot, een kort dankwoord. Ik wil mijn scriptiebegeleider Pim Mak bedanken voor het actief meedenken over het onderwerp, de opbouwende kritiek en zijn kennis en kunde van het vakgebied waar ik zelf een beginnening in was. Hij stond altijd open voor mijn inzichten, hierdoor heb ik een fijne herinnering aan het afgelopen half jaar, waarin mijn scriptie centraal stond. Ten slotte wil ik Wouter bedanken voor het keer op keer aanhoren van mijn stresspieken, het zorgen voor afleiding en rust en het uiteindelijk nalezen van het gehele werkstuk.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en opbouw

Op 14 december 2019 begon de eerste Amsterdamse editie van de Modest Fashion Week (Modest Fashion Weeks, z.d.). In het Parool verscheen hierover een artikel getiteld *Op de Modest Fashion Week is mode niet kort en strak maar lang en elegant*. De oprichtsters van deze Modest Fashion Week (hierna MFW) vertellen waarom ze besloten dit evenement op te zetten. Zo benoemen ze dat er nog geen platform was voor modest fashion. De MFW is een antwoord op reguliere modeshows, zoals in Parijs en Milaan. Er wordt benadrukt dat het kenmerk van modest fashion de mate van bedekking is: “De kleding is vrouwelijk en elegant, maar nooit strak, bloot of kort.” (Luijters, 2019). Modest fashion gaat daarnaast over veel meer dan dat, het staat ook voor diversiteit en het hebben van een keuze. De oprichtsters benadrukken dan ook dat modest fashion niks met onderdrukking te maken heeft: “Voor veel vrouwen is het juist *empowering* om bedekkende kleding te dragen en er tegelijk mooi uit te zien. Ze willen de controle over hun eigen lichaam.” (Luijters, 2019). Modest fashion wordt door El Mouhandiz een “geuzennaam” genoemd (Luijters, 2019). Daarnaast heeft het volgens haar niets te maken met religie: “Modest fashion is voor iedereen, ongeacht religie of cultuur.” (Luijters, 2019). De organisatie van de Amsterdam Modest Fashion Week omschrijft modest fashion als volgt:

Modest Fashion is a global style where the clothes are covering the body more. Loose cuts and long cuts are the key style element of modest fashion however hijab is optional. Modest fashion come [sic] with a new proposal of beauty that refuses 1 [sic] type of fashion and beauty standards. It stands for inclusivity and welcoming different body types, lifestyles, cultures and faiths. (Modest Fashion Weeks, z.d.)

De eerste editie van een MFW was in 2016, in Istanboel. De jaren daarna werd het evenement ook in Londen, Dubai, Jakarta georganiseerd, en in december 2019 dus ook in Amsterdam (Modest Fashion Weeks, z.d.).

Dit alles roept bij mij vragen op. Zoals: waarom is er in 2019 een Amsterdam Modest Fashion Week georganiseerd en niet eerder? Waarom wordt modest fashion een geuzennaam genoemd? Waarom is het nodig om te benadrukken dat bedekkende kleding niet automatisch onderdrukking van vrouwen betekent? Eén krantenartikel is niet genoeg om conclusies uit te trekken. Daarom worden alle krantenartikelen uit 2015 tot 2019 geanalyseerd waarin de term modest fashion terugkomt. Deze artikelen worden inhoudelijk geanalyseerd en vergeleken met artikelen over expliciet religieuze mode. Welke thema's komen hierin terug? Hoe wordt de vrouwenminderheid die modest fashion draagt, gerepresenteerd? Wat vinden vrouwen hier zelf van?

Om deze vragen te beantwoorden, plaats ik modest fashion ten eerste in een theoretisch kader, waarin ik relevante theorieën bespreek die van belang zijn voor dit onderzoek naar de representatie van modest fashion in Nederlandse kranten. Dit kader heeft een gelaagd karakter, waarin ik start met brede concepten, om met modest fashion specifiek te eindigen. Ik begin met de concepten media, representatie en discours, aangezien ik krantenartikelen onderzoek en deze binnen het discours van de media vallen. In de media wordt modest fashion gerepresenteerd. Daarna ga ik in op de concepten kleding, identiteit en de koppeling tussen religie, kleding en feminisme. Modest fashion is namelijk kleding; een uiting van identiteit. Daarnaast lijkt het op de kruising tussen religie

en seculariteit en de kruising tussen mode, religie en feminisme te staan. Tot slot verbind ik deze concepten aan modest fashion en aan voorgaand onderzoek naar de representatie van modest fashion in de media. Dit raakt meteen aan de relevantie van mijn onderzoek, er is namelijk wel onderzoek gedaan naar modest fashion in de media in het Verenigd Koninkrijk bijvoorbeeld (Hoggard, 2013), maar er is geen onderzoek gedaan naar modest fashion in de Nederlandse media.

Uit dit theoretisch kader komt de hoofdvraag voort, namelijk: *Hoe wordt er over modest fashion geschreven in Nederlandse kranten tussen 2015 en 2020 en wat is de visie van vrouwen die modest fashion dragen op (krantenartikelen over) modest fashion?* Deze hoofdvraag is breed, daarom deel ik het op in drie deelvragen. De drie deelvragen komen daarnaast overeen met de methode van dit onderzoek, namelijk de kritische discoursanalyse van Fairclough. Hij stelt dat elke tekst drie dimensies bevat, namelijk de tekst, het discours en de sociale praktijk. Mijn drie deelvragen corresponderen met deze dimensies. Fairclough stelt verder dat de dimensies met elkaar interacteren (Fairclough, 2001), dus mijn deelvragen vertonen, in overeenstemming hiermee, enige overlap.

De deelvragen zijn als volgt geformuleerd: *Wordt er op een verschillende manier over modest fashion geschreven dan over mode met een expliciete religieuze connotatie (zoals 'islamitische mode') in Nederlandse kranten tussen 1994 en 2020?* Deze eerste deelvraag houdt verband met de tekstuele dimensie. De tweede deelvraag houdt verband met de discursieve en sociale dimensie: *Zijn er factoren te onderscheiden die mogelijk een rol hebben gespeeld bij het hogere aantal artikelen over modest fashion in 2019 dan in de jaren ervoor?* De laatste deelvraag houdt verband met de sociale dimensie: *Hoe denken drie vrouwen die modest fashion dragen over modest fashion en de manier van berichtgeving over modest fashion in Nederlandse kranten?* Om de laatste deelvraag te beantwoorden, interview ik drie vrouwen die zich identificeren met modest fashion. De methode van deze interviews wordt, samen met de methode van de kritische discoursanalyse, uitgelegd in hoofdstuk 3. In paragraaf 2.5 leg ik uit waar de hoofdvraag en deelvragen precies vandaan komen, in hoofdstuk 4, 5 en 6 ga ik in op de drie deelvragen.

Aan de hand van de deelvragen geef ik in hoofdstuk 7 een antwoord op de hoofdvraag, daarnaast verbind ik mijn conclusies aan het theoretisch kader. Tot slot reflecteer ik in de discussie op het gehele onderzoek.

1.2 Relevantie en Humanities Honours

Ik schrijf deze scriptie zowel als meesterproef van de studie Nederlandse taal en cultuur, als van het Humanities Honours programma. Dit betekent dat het geen reguliere bachelorscriptie is. Onder andere is het kwantitatief gezien omvangrijker, met een dubbel aantal studiepunten. Verder dient het inhoudelijk op een Honoursniveau te zijn. Dit niveau bestaat concreet gezien uit drie pijlers: academische verdieping, interdisciplinaire verbreding en maatschappelijke verbinding. Een Honours scriptie moet aan minimaal één van deze pijlers te verbinden zijn. Hieronder licht ik toe aan welke pijlers mijn scriptie raakt.

Deze scriptie past ten eerste in de pijler academische verdieping. Het richt zich op Nederlands taalgebruik in een corpus van Nederlandse krantenartikelen. Dit past binnen de tak van Nederlands die taalbeheersing genoemd wordt. Door een relatief nieuw concept – modest fashion – te onderzoeken en het dragen van kleding zelfs als een manier van communiceren te zien, hoop ik een relevante bijdrage aan dit onderzoeksgebied te leveren.

Het past verder binnen de pijler interdisciplinaire verbreding. Deze scriptie valt binnen de Nederlandse taalbeheersing, maar heeft als methode een kritische discoursanalyse. Hierbij maak ik gebruik van concepten en methoden uit de Genderstudies en de Media- en Cultuurwetenschappen. Daarnaast voeg ik een methode toe aan deze kritische discoursanalyse, namelijk interviews.

Tot slot past het in de laatste pijler: maatschappelijke verbinding. Ten eerste hebben de media maatschappelijke impact. Ten tweede staat het onderwerp middenin de actualiteit. Door het taalgebruik rondom het thema modest fashion te analyseren, kunnen conclusies getrokken worden over hoe de minderheid – vrouwen die modest fashion dragen – in de media gerepresenteerd wordt en wat voor invloed dit heeft op dynamieken in de Nederlandse samenleving.

2 Theoretisch kader

Dit theoretisch kader is ingedeeld van brede naar specifieke concepten. Ik begin met media, representatie en discours. Modest fashion maakt deel uit van dit grotere geheel. Daarna ga ik in op kleding en identiteit, aangezien modest fashion kleding is. Vervolgens verbind ik kleding aan religie en feminisme, dit is namelijk een kruising waar modest fashion op lijkt te staan. Tot slot verbind ik bovenstaande aan het concept van modest fashion zelf en bespreek ik voorgaand onderzoek naar modest fashion in de media.

2.1 Media, representatie en discours

De term ‘media’ wordt vooral gebruikt om te verwijzen naar instituties zoals kranten, tijdschriften, fotografie en film. Massamedia verschillen van zogenoemde één op één media, een bericht wordt namelijk van een enkele bron naar verschillende bestemmingen tegelijkertijd verstuurd. De bestemming is een anonieme massa mensen, die een publiek, gemeenschap, lezerspubliek of consumentengroep vormen. Media zijn echter meer dan een som van vorm en boodschap (Long & Wall, 2012). Media selecteren en presenteren namelijk onderwerpen waarvan ze veronderstellen dat deze door het publiek belangrijk worden gevonden (Shadid, 2005). De media kiezen dus wat voor informatie we tot ons kunnen krijgen en het publiek heeft hier invloed op.

Representatie is een belangrijk concept wanneer het over media gaat, omdat de media groepen en culturen representeren. Voorafgaand aan representatie wordt de wereld gecategoriseerd. Om te zien hoe de media representaties construeren, moet je volgens Long en Wall (2012) erkennen hoe mensen zelf groepen identificeren en categoriseren. Categorisatie van individuen betekent volgens hen het generaliseren van kenmerken van individuen in dezelfde groep naar de hele groep. Volgens Hall (2013) is representatie “the production of meaning through language” (p. 2). Het is de link tussen mentale concepten en taal, die je in staat stelt om te verwijzen naar verschijnselen in de wereld. Als je geen gezamenlijke mentale representatie in je hoofd zou hebben, zou je de wereld niet kunnen interpreteren. Mentale plaatjes worden gekoppeld aan woorden, deze woorden kan men met elkaar communiceren (Hall, 2013). Volgens Long en Wall (2012) bestaan er twee manieren van representatie. Wanneer bijvoorbeeld een mens een ander mens moet voorstellen, wordt dit een letterlijke representatie genoemd. Bij een symbolische representatie gaat het om de connotatie die een bepaald concept heeft.

Doordat de media groepen representeren, en je deze informatie tot je neemt, beïnvloedt dit hoe je groepen en culturen ziet. Het volgende citaat illustreert een voorbeeld van representatie. “De meeste reformatorische vrouwen kleden zich uit zichzelf al bescheidener dan seculiere vrouwen. Bedekt, kuiser, zonder schreeuwerige teksten. De trend biedt hun in zekere zin niks nieuws” (Roukema, 2019, p. 12). Hierin worden reformatorische en seculiere vrouwen en hun kledingstijl gerepresenteerd. Volgens Long en Wall (2012) kan geen enkele representatie een volledig en genuanceerd beeld bevatten van het gerepresenteerde. Daarnaast staan mediarepresentaties van groepen nooit los van de maatschappij, en zijn ze dynamisch (Long & Wall, 2012).

De media willen volgens Long en Wall (2012) in hun representaties zo realistisch, genuanceerd en authentiek mogelijk zijn. Dit kan echter nooit helemaal, omdat er noodzakelijke beslissingen in de productie gemaakt worden die hierop van invloed zijn, zoals het aantal woorden in een artikel en de doelgroep. Volgens Allan (2010) is een nieuwsbericht een ideologische

constructie met waarheidsclaims: “The news account, far from simply ‘reflecting’ the reality of an event, is effectively providing a codified definition of what should count as the reality of the event.” (p. 5). Wat men als objectief ziet, en steeds reconstrueert, staat in lijn met patriarchale structuren in de sociale wereld. Volgens Beji (2016) is de taal die in een artikel gebruikt wordt inderdaad niet authentiek, omdat het beheerst wordt door bepaalde perspectieven of ideologieën (p. 327). Een journalist moet volgens Renkema (2012) altijd keuzes maken in het beschrijven van een gebeurtenis. Hier komen altijd een perspectief, visie, focalisatie en bepaalde empathie in voor: “A journalist may come close to objectivity by hearing both sides of the argument, but even then he cannot be completely neutral.” (p. 266).

Een bericht in de media is onderdeel van een discours (Renkema, 2012). Discours is een term die zich volgens Jørgensen en Phillips (2002) moeilijk laat beschrijven. Zij stellen dat discours een manier van praten over en het begrijpen van (een aspect van) de wereld is. Discours draagt bij aan de vorming van sociale identiteiten, sociale relaties en kennis- en betekenisssystemen. Volgens Renkema (2010) is een discours een symptoom van de intenties van de zender, daarom komen intenties van een journalist altijd terug in een nieuwsbericht. Volgens Jørgensen en Phillips (2002) reproduceren communicatieve gebeurtenissen, zoals een tekst, de ordening van discours, maar kunnen ze de ordening ook veranderen, door middel van creatief taalgebruik.

2.2 Kleding en identiteit

Kleding wordt gebruikt om iets of een oppervlak te bedekken. Om deze reden wordt kleding volgens Miller (2005) vaak gezien als iets dat oppervlakkig is en dus niet diepgaand genoeg om wetenschappelijk onderzoek aan te wijden. Keane (2005) beargumenteert echter dat kleding juist agency heeft, waarbij het levens, redenen, oorzaken en gevolgen vormt (Keane, 2005 in Miller, 2005, p. 2). Agency wordt vaak geassocieerd met autonomie en zelfontwikkeling van individuen (Midden, 2017). Verschillende kledingstukken zijn volgens Woodward (2005) geen passieve objecten, gebruikt door individuen. Ze zijn juist fundamenteel voor de tussenkomst en het ontstaan van agency. Wanneer je kleding aantrekt, is dit niet alleen een uitdrukking van individuele voorkeuren. Je hebt er culturele competenties voor nodig, om normativiteit in en verwachtingen van de maatschappij te kunnen herkennen. Kleding is dan ook niet een representatie van sociale relaties, maar een materiële cultuur. Het weerspiegelt niet alleen aspecten van jezelf, maar vormt een onderdeel van identiteit, seksualiteit en sociale rol (Woodward, 2005).

Kleding is dus een expressie, maar het kan zelfs gezien worden als een communicatiemiddel (Woodhead, 2013). Wanneer we onszelf presenteren aan de wereld, uiten we onze identiteit (Miller, 2005). Sandikci en Ger (2005) benoemen dat kleding niet slechts subjectief is, omdat er connecties zijn met marktkapitalisme en de discoursen van moderniteit, individualisme en onafhankelijkheid die daarbij horen. Deze worden gepropageerd door middel van marketing, reclame, mode en de media. Lewis (2018) benoemt dat de manier waarop we kleding aantrekken constant verandert in relatie tot interne en externe processen, zoals politiek en de manier waarop groepen in de samenleving gezien worden. Wat kleding betekent, kan voor iedereen iets anders betekenen. Deze betekenis kan over de tijd veranderen. Kleding is dus dynamisch en open voor verschillende interpretaties (Lewis, 2013b).

2.3 Religie, kleding en feminisme

Kleding is dus verbonden met discoursen over moderniteit, individualisme en onafhankelijkheid. Deze discoursen worden gepropageerd door onder andere mode en de media. Een discours over kleding wordt dus in de media gerepresenteerd. In deze paragraaf ga ik in op de rol van religieuze kleding in de maatschappij en welke rol (religieus) feminisme hierin speelt. Volgens Miller (2005) hebben zelfbenoemde “moderne” maatschappijen de neiging om zaken in te delen in verschillende domeinen. Twee domeinen zijn bijvoorbeeld ‘religie’ en ‘er modieus uitzien’ (Tritton & Gaugele, 2019). Deze twee domeinen lijken natuurlijkerwijs tegenover elkaar te staan in plaats van met elkaar te integreren. Religie kan dus niet samengaan met mode, waardoor religieuze kleding volgens deze logica niet modieus kan zijn. Zo’n categorisatie heeft volgens Miller (2005) een ideologisch doel, namelijk om hegemonie te verkrijgen voor het eigen ‘natuurlijke’ perspectief. Kleding wordt juist gebruikt om religie en mode met elkaar te verbinden: “Unlike the secular modernity that starts with the separation of these categories, such as politics and religion, we find cloth being used as an expression of interconnectivity.” (p. 7). Echter, “Who has, and who does not have fashion is politically determined, a function of power relations.” (Rovine, 2009, in Tritton & Gaugele, 2019, p. 12).

Volgens Midden (2017) wordt mainstream westers feminisme over het algemeen als seculier gezien. Religie is echter voor heel veel vrouwen een belangrijk deel van hun leven. Daarnaast hebben religieuze vrouwen jaren gevochten voor de mogelijkheid om hun religieuze en feministische perspectieven met elkaar te kunnen verenigen (Midden, 2017). In publieke debatten worden de concepten feminisme en emancipatie vaak gelinkt aan secularisme. Religie wordt daarentegen gelinkt aan onderdrukking en ongelijkheid (Woodhead, 2013). Dit narratief negeert de unieke strubbeling van iedere vrouw en suggereert dat er slechts één normatief (seculier) traject naar universele vrijheid toe is. Het is onmogelijk om één definitie van emancipatie te hanteren, omdat onderdrukking voor iedere vrouw iets anders kan betekenen. Daarnaast kan agency verschillende dingen betekenen. Agency betekent niet automatisch dat er tegen patriarchale structuren gevochten wordt, niet elke vrouw wil namelijk vechten. Belangrijk voor het denken over feminisme zonder vanuit een onzichtbare norm te redeneren, is volgens Midden (2017) de “politics of location” (p. 34). Dit houdt in dat men in gedachten moet houden dat niet alleen de geografische, maar ook de fysieke en mentale locatie van iemand hun wereldbeeld beïnvloedt.

Volgens Sandikci en Ger (2005) is religieuze kleding politiek, omdat het een speelbal is van wetgeving en omdat het tegenover secularisme staat. Religieuze kleding staat open voor verschillende interpretaties. Om deze reden heeft elke vrouw eigen redenen om zich op een bepaalde manier te kleden. Zo combineren moslimvrouwen religie met de ethiek en ideologie van de kapitalistische moderniteit. Hiermee “verantwoorden” ze de hoofddoek. Moors (2013) noemt deze vrouwen zelfs creatieve producers, omdat ze kleding van een mainstream winkelketen combineren met ‘traditionele’ kleding. Kleding is volgens Sandikci en Ger (2005) onderdeel van een groter geheel. Het vrouwelijke haar en de bedekking daarvan bijvoorbeeld, reflecteren de strubbeling van vrouwen wanneer ze ethiek, politiek en esthetiek proberen te balanceren:

This gives the subject the sense of a self-constructing person, who can take control of her own body and image. Thus, personalization and body work together create a sense of modern agency that is free to choose and shape. (Sandikci & Ger, 2005, p. 79)

Afshar (2008) stelt dat agency vooral te maken heeft met de mogelijkheid tot een keuze. Voor moslimvrouwen betekent dit bijvoorbeeld dat ze zelf kiezen voor een hoofddoek. Ook Koyuncu Lorasdağı (2009) benoemt dat vrouwen zich juist geëmancipeerd kunnen voelen door bijvoorbeeld een hoofddoek te dragen. De hoofddoek wordt vaak gezien als een symbool van onderdrukking, maar dit wordt door moslimvrouwen zelf juist omgedraaid naar een symbool van zelfdefiniëring en zelfbekrachtiging. Mode kan dus een route vormen naar sociale emancipatie (Lewis, 2018). Wilson (2013) pleit echter dat er nooit helemaal een vrije keuze is, omdat je bijvoorbeeld alleen kan kiezen om jezelf op een bepaalde manier te uiten als je hier geld voor hebt. Daarnaast hebben vrouwen gewoonweg veel verschillende redenen zijn om zich op een bepaalde manier te kleden, zoals ik ook in paragraaf 2.2 noem.

2.4 Modest fashion

De laatste twee decennia worden gekenmerkt door een ontwikkeling van een snel uitbreidende markt voor modest fashion. De oorsprong hiervan ligt bij islamitische, joodse en christelijke vrouwen, die een religieuze motivatie hebben om zich modest te kleden. De markt spreekt ook vrouwen aan die er misschien hetzelfde uitzien als bovenstaande religieuze vrouwen, maar zelf niet religieus zijn en zich dus om andere redenen op deze manier kleden. Voor beide groepen heeft het internet een belangrijke rol gespeeld in de groei van de modest fashion sector. Dit komt doordat het internet ervoor zorgt dat merken een groter bereik hebben, zowel buiten geografische grenzen als grenzen van religie (Lewis, 2013a). Vrouwen hebben een gemeenschappelijke wens, namelijk om er modieus uit te zien. Dit proberen ze niet langer te bereiken door ‘traditionele’ kleding te dragen, vrouwen willen juist meegaan in globale modetrends (Lewis & Tarlo, 2011). De wereld van de mainstream mode lijkt dus te interacteren met de wereld van modest fashion. Dit gebeurt ook andersom: de wereld van modest fashion raakt vermengd met de wereld van ‘gewone’ mode. Hierdoor wordt het discours over modesty op gang gebracht (Ajala, 2017). Lewis (2015) koppelt dit aan het hebben van een keuze. Wanneer er namelijk verschillende levensstijlen en modegenres gerepresenteerd worden in de media, zowel online als offline, wordt door de media laten zien dat er verschillende keuzes bestaan.

Sommige bedrijven gebruiken de term modest fashion om zich niet te binden aan één specifiek religieus segment (Ajala, 2017; Lewis, 2018; Moors, 2013). “It is a way to signal a vision of dressing that could extend beyond the boundaries of a given religion.” (Lewis, 2018, p. 144). Het is deels een toevoeging aan de beschrijving van religieuze mode, en deels een vervanging ervan (Lewis, 2018). Modest fashion zorgt ervoor dat kleding door een politiek, antropologisch en economisch raamwerk gezien wordt. Dit proces zorgt ervoor dat religieuze kleding meer genormaliseerd wordt. Dit komt doordat modest fashion is ingebed in globale tendensen, zoals individualisatie en consumentisme (Ajala, 2017; Lewis, 2018).

Het succes van modest fashion zorgt voor ideologische moeilijkheden. Sommige religieuze vrouwen willen namelijk niet in een seculier kader geplaatst worden. Hetzelfde geldt voor seculiere vrouwen, die niet als religieus gezien willen worden. De term ‘modest fashion’ roept daarnaast tal van vragen op (Lewis, 2013b): “Simply putting the terms ‘modest’ and ‘fashion’ together immediately invites questions, comments, criticism and, not infrequently, incredulity.” (p. 1). Miller (2013) stelt dat de term paradoxaal is. ‘Modest’ kan niet met ‘fashion’ gerijmd worden, omdat het eerste zowel bedekking als onopvallendheid kan betekenen. Door er modieus uit te zien, val je juist op. Volgens Lewis en Tarlo (2011) en Cameron (2013) is voor sommige vrouwen de term “modest”

nuttig om zich mee te identificeren, voor andere vrouwen juist niet. Laatstgenoemden zeggen simpelweg dat ze zich op een “passende” manier kleden ten opzichte van bijvoorbeeld hun leeftijd. Volgens Cameron (2013) is de oppositie tussen religieus en seculier niet genoeg om modest fashion te definiëren. Motivatie van vrouwen om een specifiek kledingstuk aan te trekken gaat veel verder dan dit, zoals ik ook noem in paragraaf 2.2.

Lewis (2018) trekt modest fashion in tegenstelling tot wat Cameron (2013) stelt, gelijk aan religie, ze noemt het een “less visible marker of religion” (p. 148). Woodhead (2013) noemt modest fashion “new religious vitality” (p. Xvii). Daarnaast benoemt Lewis (2018, p. 144) dat de term modest fashion een andere connotatie kreeg dan oorspronkelijk bedoeld:

The intended inclusivity of the phrase modest fashion did not always translate well in the wider fashion industry, and some designers keen to get their product adopted by buyers for ‘mainstream’ stores learned to avoid any reference to religion or modesty in their marketing.

De kern van wat Lewis (2018) een “modest fashion movement” noemt, zit volgens haar in het hebben van een keuze. “For many women, forms of modest dress are inauthentic if they are not freely chosen.” (p. 141). Echter, noemt Cameron (2013), niet elke vrouw is zich ervan bewust dat ze modest fashion uitdraagt: “For many people, dressing modestly is not an issue because they are meeting modest guidelines as part of their everyday existence.” (p. 148). Factoren die bijdragen aan welke keuzes vrouwen kunnen maken in het aantrekken van kleding zijn sociale klasse, mate van welvaart en de locatie. Deze factoren spelen ook een rol bij kleding in het algemeen, zoals ik noem in paragraaf 2.3 en 2.4. Modest fashion staat dus op een kruising tussen mode, religie en feminisme.

Hoe wordt modest fashion gerepresenteerd in de media? Volgens Hoggard (2013) wordt het vooral in verband gebracht met traditionele of etnische kleding. “In this case it is presented as exotic ‘fantasy wear’ from faraway places, which has been appropriated and given contemporary spin by Western couturiers.” (p. 178). Daarnaast wordt modest fashion niet gepresenteerd als mode, maar als een uniforme religieuze observatie, terwijl vrouwen die modest fashion dragen toch echt een onderscheidende consumentengroep zijn. Mensen die wel gerepresenteerd worden en juist geacht worden zich modest te kleden zijn bijvoorbeeld oudere vrouwen, koninklijke bruiden, first ladies, vrouwen die in de publieke sector werken, maar ook mannen in het algemeen. Modest fashion staat wederom op een kruising, namelijk tussen religie en seculariteit. Seculiere en religieuze feministen hebben gemeen dat ze strijden dat het vrouwenlichaam niet meer constant ter discussie staat (Hoggard, 2013). Bij modest fashion lijkt het vrouwenlichaam echter nog steeds ter discussie te staan.

2.5 Onderzoeksvragen

Modest fashion is een concept dat recent aandacht in de media krijgt. Hoe wordt het discours rondom modest fashion ingericht? De kern van modest fashion lijkt te zijn dat het een vrije keuze moet zijn (Lewis, 2018), het wordt ook wel een uiting van agency genoemd (Afshar, 2008; Miller, 2005; Woodward, 2005). Sterker nog, kleding heeft zelf agency (Miller, 2005). De *politics of location* is van belang bij het onderzoeken van feminisme (Midden, 2017), hier hoort het concept van agency bij. In bovenstaand kader is besproken dat de term modest fashion als het ware geëvolueerd is in de loop van de tijd. Het is bedacht om in een seculier kader te passen, de vraag is of het ook helemaal los van religie gezien kan worden. In de wetenschappelijke literatuur wordt

gesteld van wel, maar dit gaat altijd samen met de stelling dat modest fashion in de eerste plaats óók religieus is, het wordt zelfs een nieuw soort religieuze vitaliteit genoemd (Woodhead, 2013). Daarnaast benoemt Lewis (2018) dat modest fashion niet bedacht is om een religieuze connotatie te krijgen. Dit staat in tegenstelling tot wat de organisatie van de Modest Fashion Week uitdraagt (Modest Fashion Weeks, z.d.). Ik onderzoek daarom onder andere in deze scriptie of er een verschil te zien is in de rapportering over expliciet religieuze mode ten opzichte van modest fashion in Nederlandse kranten. De hoofdvraag luidt: *Hoe wordt er over modest fashion geschreven in Nederlandse kranten tussen 2015 en 2020 en wat is de visie van vrouwen die modest fashion dragen op (krantenartikelen over) modest fashion?*

Bij deze hoofdvraag horen drie deelvragen. De eerste deelvraag houdt verband met de tekstuele dimensie van de kritische discoursanalyse. *Wordt er op een verschillende manier over modest fashion geschreven dan over mode met een expliciete religieuze connotatie (zoals 'islamitische mode') in Nederlandse kranten tussen 1994 en 2020?*

De tweede houdt verband met de discursieve en sociale dimensie en is als volgt geformuleerd: *Zijn er factoren te onderscheiden die mogelijk een rol hebben gespeeld bij het hogere aantal artikelen over modest fashion in 2019 dan in de jaren ervoor?*

De laatste deelvraag houdt verband met de sociale dimensie. Er zijn verschillende factoren die bijdragen aan de manier waarop vrouwen keuzes maken in het aantrekken van kleding (Cameron, 2013; Wilson, 2013). "Communities, especially women communities, reinvent what they understand as modest." (Lewis & Tarlo, 2011, in Ajala, 2017, p. 5). Daarom is het belangrijk om de visie van deze vrouwen mee te nemen. *Hoe denken drie vrouwen die modest fashion dragen over modest fashion en de manier van berichtgeving over modest fashion in Nederlandse kranten?*

Dit onderzoek wordt uitgevoerd door middel van de kritische discoursanalyse en is van kwalitatieve aard. In het volgende hoofdstuk leg ik uit waarom ik voor deze methode kies en op welke manier de deelvragen precies met deze methode verband houden.

3 Methode

In dit hoofdstuk ligt ik de analysemethode toe. Daarnaast wordt de zoekmethode van het corpus uiteengezet en wordt uitgelegd hoe de analysemethode wordt toegepast op het corpus.

3.1 Kritische discoursanalyse en relevantie

Het doel van de kritische discoursanalyse is om sociale problemen bloot te leggen (Fairclough, 2001), met specifieke aandacht voor discriminatie. Er wordt gepoogd om meer macht te creëren voor minderheden die machteloos staan in het discours. Er wordt gekeken naar de verschillen binnen één taal, die verschillende wereldbeelden (ideologieën) representeren. Discours wordt gezien als een reflectie van machtsrelaties in de samenleving (Jørgensen & Phillips, 2002). Het kritische aan de kritische discoursanalyse is dat er aandacht is voor de subjectiviteit van de analyse, geen enkele analyse kan namelijk vrij van waarden zijn. Deze analyse laat zien dat veel discours bevooroordeelde representaties van de realiteit bevat (Renkema, 2012). De vraag die centraal staat in de kritische discoursanalyse is de volgende: “Why is a given content formulated in the way it is and not in another possible form?” (Renkema, 2012, p. 283).

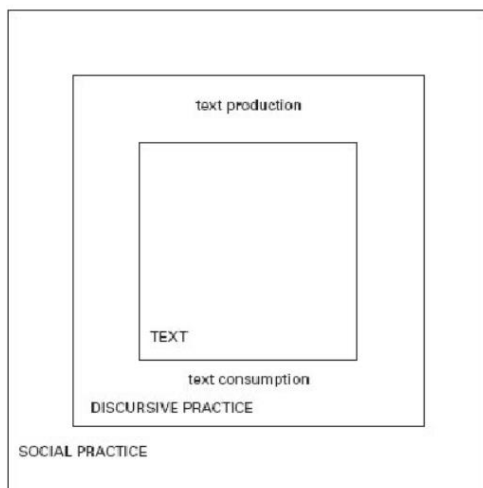
De kritische discoursanalyse is geschikt om te gebruiken voor dit onderzoek, omdat modest fashion gedragen wordt door een vrouwenminderheid. De modest fashion markt is een onderdeel van de gigantische kledingindustrie, maar wordt een nichemarkt genoemd (Lewis & Tarlo, 2011, p. 3; Lewis, 2013a, p. 43). Daarnaast wordt de kledingindustrie in het algemeen gedomineerd door vrouwen, waarin ze zowel producenten als consumenten zijn (Woodhead, 2013). Door middel van de kritische discoursanalyse wordt getracht om deze vrouwenminderheid – dragers van modest fashion – een podium te geven. Daarnaast kan door middel van deze analyse de dichotomie en daaruit voortkomende machtsrelaties tussen religie en secularisme onderzocht worden. Verder is het een geschikte analyse, omdat er meerdere dimensies aan de orde komen. Zo wordt elke mogelijke kant van het onderzoeksobject onder het voetlicht gebracht. Een onderzoek kan nooit helemaal vrij van waarden zijn (Renkema, 2012), maar door middel van deze analyse kan ik me wel distantieëren van mijn eigen inzichten en het onderzoeksobject daardoor vanuit een ander, minder alledaags perspectief onderzoeken (Jørgensen & Phillips, 2002).

Er zijn verschillende theorieën die de naam ‘kritische discoursanalyse’ dragen. Ik gebruik de analyse van Fairclough. Volgens Jørgensen en Phillips (2002) is de analyse van Fairclough namelijk de meest ontwikkelde theorie voor onderzoek in communicatie, cultuur en de maatschappij. De kritische discoursanalyse van Fairclough focust op verandering. Taal baseert zich namelijk altijd op de context en op eerder gevormde betekenissen, Fairclough noemt dit intertekstualiteit. Hoe combineert een tekst elementen van andere discoursen? Zo kan taal een discours en daarbij de sociale en culturele wereld veranderen. De kritische discoursanalyse is gebaseerd op het poststructuralisme. Dit houdt in dat men van mening is dat taal bijdraagt aan het construeren van de realiteit. Fysieke objecten kunnen alleen betekenis krijgen door discours (Jørgensen & Phillips, 2002).

Discours omvat volgens Fairclough alleen semiotische systemen, zoals taal en beeld. Discours staat volgens hem in een dialectische relatie tot andere sociale dimensies. Discours reproduceert en produceert kennis, identiteiten, sociale relaties en machtsrelaties. Tegelijkertijd wordt het door andere sociale structuren gevormd (Fairclough, 2001). De analyse van Fairclough is

op tekst georiënteerd. Een tekstuele analyse is echter niet genoeg. Teksten kunnen namelijk nooit in isolatie geanalyseerd worden, maar alleen in relatie tot andere teksten en sociale context. Daarom wordt de tekstuele analyse gecombineerd met een sociologische analyse, zodat de verbanden tussen teksten en maatschappelijke processen duidelijk worden. Elke communicatieve situatie bevat drie dimensies. Het is namelijk zowel tekst, een discursieve praktijk als een sociale praktijk. Deze drie dimensies zijn verwerkt in het driedimensionale model van Fairclough (Jørgensen & Phillips, 2002). Zie Figuur 1 voor een grafische presentatie van dit driedimensionale model.

De analyse focust zich op deze drie dimensies door ze te analyseren. Ten eerste linguïstische aspecten van de tekst, ten tweede processen in de productie en consumptie van de tekst en ten derde de bredere sociale praktijk waarin de tekst een plaats heeft. Tekstanalyse – de eerste dimensie – focust zich op de formele eigenschappen van een tekst, zoals woordenschat, grammatica, syntaxis en samenhang. Vanuit deze formele eigenschappen worden discoursen en genres gerealiseerd. Daarom betekent analyse van de bovenstaande dimensie ook altijd een analyse van de discursieve praktijk, en andersom. De analyse van de discursieve praktijk wordt echter wel apart gedaan, omdat het volgens Fairclough een afzonderlijke dimensie is. In de analyse van de discursieve dimensie wordt gefocust op hoe auteurs terugrijpen op bestaande discoursen en genres wanneer ze een tekst creëren. Daarnaast wordt gefocust op hoe de ontvangers discoursen en genres gebruiken in de consumptie en interpretatie van de tekst. Wanneer er een tekst in een krant staat bijvoorbeeld, beïnvloedt de al aanwezige kennis van het genre ‘nieuws’ de interpretatie. De relatie tussen de dimensie ‘tekst’ en ‘sociale praktijk’ wordt bemiddeld door de dimensie ‘discursieve praktijk’. Teksten krijgen vorm door middel van de discursieve praktijk. De teksten vormen op hun beurt de sociale praktijk.

Figuur 1: Het driedimensionale model van Fairclough (Jørgensen & Phillips, 2002, p. 61)

3.2 Corpus

Het corpus bestaat ten eerste alle artikelen waarin de zoekterm ‘modest fashion’ voorkomt tot en met de datum 19 maart 2020. Dit zijn artikelen uit verschillende kranten, bijvoorbeeld De Stentor, Trouw, NRC Handelsblad, AD, De Volkskrant, Reformatorisch Dagblad en Het Parool. Daarnaast bestaat het corpus uit artikelen waarin de zoektermen ‘religieuze mode’, ‘islamitische mode’, ‘christelijke mode’, ‘joodse mode’, ‘boeddhistische mode’ of ‘hindoestaanse mode’ voorkomt

(hierna vat ik deze zoektermen samen als ‘religieuze mode’). Ook deze artikelen komen voor in verschillende kranten. De artikelen worden opgezocht door middel van de zoekmachine LexisNexis in de categorie ‘nieuws’ met als taal ‘Nederlands’. In totaal beslaat het corpus 117 artikelen. Tabel 1 geeft de verdeling van het aantal artikelen over de jaren weer, in Bijlage 1 en 2 staan de resultatenlijsten. Artikelen waarin religieuze mode expliciet genoemd wordt, komen eerder voor dan artikelen waarin modest fashion genoemd wordt, namelijk vanaf 1994 ten opzichte van 2015. Het valt daarnaast op dat er meer artikelen van voor 2015 zijn in de categorie religieuze mode. Daartegenover komen er meer artikelen voor in de categorie modest fashion in 2019. In hoofdstuk 5 ga ik in op mogelijke factoren die mogelijk een rol hebben gespeeld in dit hogere aantal. In hoofdstuk 4 worden beide corpussen met krantenartikelen met elkaar vergeleken. Hierbij is meer aandacht voor de krantenartikelen tussen 2015 en 2020, omdat in die jaren voor allebei de categorieën krantenartikelen gepubliceerd zijn.

Tabel 1
Verdeling van de krantenartikelen over de jaren

	1994- 2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Totaal
Zoekterm ‘modest fashion’	0	2	2	5	2	36	9	56
Zoektermen ‘religieuze mode’ et cetera	49	0	6	1	2	3	0	61
Totaal	49	2	8	6	4	39	9	N=117

3.3 Toepassing

Zoals in de vorige paragraaf is uitgelegd, bestaat de kritische discoursanalyse van Fairclough uit drie dimensies. Voor analyse van de eerste dimensie, de tekst, is er een aantal methoden. Er zijn volgens Renkema (2012) twee grammaticale elementen belangrijk in een tekstanalyse: transitiviteit en modaliteit. Een analyse van transitiviteit kan zich focussen op de transitiviteit van woorden of kan gaan over de algemenere structuren in een tekst. Een analyse van deze structuren is ontwikkeld door Halliday en Matthiesen (2014). Beji (2016) legt Hallidays methode uit als hoe sprekers een mentaal plaatje van de realiteit vertalen in taal. Om dit te kunnen decoderen worden bijvoorbeeld vragen gesteld als: Wie komt er in de tekst voor? Wat gebeurt er, waar, wanneer, hoe? Door middel van een analyse van transitiviteit kan antwoord op deze vragen gegeven worden, waarbij gefocust wordt op het proces, de participanten en de omstandigheden. Er zijn zes processen van transitiviteit. Ik focus in mijn analyse op twee processen, omwille van de omvang van dit onderzoek. Het eerste proces wordt materieel genoemd (Halliday & Matthiesen, 2014), waarbij het sleutelwoord ‘doen’ is. Participanten kunnen een actieve of passieve rol hebben, “they may be the ‘doers’ or the ‘goal’” (Beji, 2016, p. 328). Daarnaast kunnen ze de begunstigden zijn: “the one to whom or for whom the process is said to take place” (Halliday & Matthiesen, 2014, p. 345). Ik focus verder op de verbale processen: “symbolic relationships constructed in human consciousness and enacted in the form of

language, like saying and meaning” (Halliday & Matthiesen, 2014, p. 215). Hierbij kan een participant een zogenoemde ‘zegger’, geadresseerde of ontvanger zijn (Beji, 2016, p. 328).

Bij het andere grammaticale element waar ik op focus bij de tekstuele analyse, modaliteit, gaat het over de mate van affiniteit van de spreker met hetgeen diegene zegt. Er zijn verschillende soorten modaliteiten. Jørgensen en Phillips (2002) noemen drie voorbeelden. Je kan bijvoorbeeld zeggen: ‘het is koud’, ‘ik denk dat het koud is’ of ‘misschien is het een beetje koud’. Deze drie uitspraken representeren drie soorten modaliteiten. De eerste is waarheid (‘het is koud’): “The speaker commits herself completely to the statement.” (Jørgensen & Phillips, 2002, p. 73). De tweede is toestemming (‘ik denk dat het koud is’). Hierbij zorgt de spreker ervoor dat je als lezer zelf een keuze kan maken, er wordt je niks opgelegd. De derde vorm van modaliteit is een soort van afdekking (‘misschien is het een beetje koud’). De spreker legt zich niet vast, door woorden te gebruiken als ‘nou’ of ‘een beetje’. De massamedia gebruiken volgens Jørgensen en Phillips (2002) vaak de eerste vorm van modaliteit, omdat dit hun autoriteit versterkt.

Het corpus wordt kortom geanalyseerd door te focussen op transitiviteit en modaliteit. Daarnaast wordt er op inhoudelijk vlak gefocust op een mogelijke verbinding van het concept modest fashion aan religie. Deze tekstuele analyse doe ik in hoofdstuk 4, die ingaat op de deelvraag *Wordt er op een verschillende manier over modest fashion geschreven dan over mode met een expliciete religieuze connotatie (zoals ‘islamitische mode’) in Nederlandse kranten tussen 1994 en 2020?*

De tweede dimensie is de discursieve dimensie. Analyse van deze dimensie focust op de productie en consumptie van de tekst. Heeft hetzelfde krantenartikel bijvoorbeeld in verschillende kranten gestaan? Hoe is de structuur en inhoud veranderd in deze keten? Door de consumptie van de tekst mee te nemen, kan onderzocht worden hoe lezers teksten interpreteren. In hoofdstuk 5, met de deelvraag *Zijn er factoren te onderscheiden die mogelijk een rol hebben gespeeld bij het hogere aantal artikelen over modest fashion in 2019 dan in de jaren ervoor?* wordt op deze dimensie ingegaan. Waar is intertekstualiteit te vinden in krantenartikelen die over modest fashion gaan? Door te focussen op de productie van kranten, kan een antwoord op deze deelvraag geformuleerd worden. De consumptiekant van de discursieve dimensie komt aan bod in het laatste hoofdstuk, omdat de discursieve en sociale dimensie met elkaar verband houden.

De derde en laatste dimensie is de sociale praktijk. Dit gaat over de brede context van de discursieve praktijk. Vragen die hierbij gesteld worden zijn bijvoorbeeld: wat zijn de ideologische, politieke en sociale gevolgen van de discursieve praktijk voor de sociale praktijk? Versterkt de discursieve praktijk bestaande machtsverhoudingen? Om antwoorden op deze vragen te kunnen bieden, worden interviews gehouden met drie vrouwen die zich identificeren met modest fashion. Zo wordt ten eerste de consumptiekant van de discursieve praktijk onderzocht, daarnaast vertegenwoordigen deze vrouwen de sociale praktijk. Deze vrouwen formuleren namelijk zelf hun eigen betekenis van modest fashion (Ajala, 2017; Lewis & Tarlo, 2011). De vraag is dan of dit correspondeert met wat de media erover schrijven. Daarnaast beschrijven Korteweg en Yurdakul (2014) dat een minderheid, die object is van articulaties, vaak een eigen versie van deze articulaties maakt: “In terms of how they belong or do not belong.” (p. 7). Daarnaast zijn de interviews een manier om mijn eigen bevindingen uit hoofdstuk 4 te toetsen. De methode voor deze interviews leg ik hieronder verder uit.

3.3.1 Interviewmethode

Ik houd de interviews met drie vrouwen die zich identificeren met modest fashion. Dat ze zich identificeren met modest fashion is één van de criteria voor de participanten, daarnaast is het belangrijk dat ze op voorhand weten wat modest fashion (voor hen) betekent. Eén van de participanten is een AIO (assistent in opleiding) van mijn scriptiebegeleider, Pim Mak. Via haar ben ik in contact gekomen met een vriendin van haar, die ook aan de criteria voldoet. De derde participant ken ik van de studie farmacie, doordat ik tijdens een vak van farmacie uitlegde waar ik mijn scriptie over schreef en ze vervolgens zei dat ik haar hierover mocht interviewen.

Er zijn verschillende interviewmethoden, die kunnen variëren van gestructureerd naar geïmproviserd. Ik kies voor de methode van een semi-gestructureerd interview, omdat je daarbij meer de diepte in kunt gaan (Boellstorff et al., 2012), dan bij bijvoorbeeld een hermeneutische methode. De interviewer gaat bij een semi-gestructureerd interview dieper in op de nuances van onderwerpen die tijdens het gesprek ontstaan: “To keep the informant talking, simple questions like “What else?” or “Can you tell me a bit more?” are often all that is required.” (Boellstorff et al., 2012, p. 96). Voordat het interview plaatsvindt, stel ik een topiclijst op. Deze kan volgens Boellstorff et al. (2012) variëren van drie tot tien vragen of topics. Dit moeten er niet te veel zijn, omdat één vraag tot meer vragen kan leiden. Daarnaast is het niet de bedoeling dat de participant zich gehaast voelt in het antwoorden, dit kan sneller gebeuren bij een lange lijst met vragen. Tot slot moeten de vragen zo open mogelijk zijn om zoveel mogelijk rijke data te vergaren (Boellstorff et al., 2012).

De topiclijst wordt gebaseerd op de uitkomsten van de tekstuele analyse (hoofdstuk 4). Een overzicht hiervan staat in Tabel 2. Hoofdstuk 6 gaat in op de sociale dimensie.

Tabel 2
Topiclijst voor de interviews

Topics	Mogelijke vragen
Modest fashion – persoonlijk	<ul style="list-style-type: none"> • Wat betekent modest fashion voor jou? • Waarom identificeer je je met modest fashion? • Wat is je motivatie om modest fashion te dragen? • Verschilt je persoonlijke definitie van modest fashion met definities die anderen eraan geven? Waarom?
Representatie	<ul style="list-style-type: none"> • Wat vind je van de manier van representatie voor de groep vrouwen die modest fashion draagt?
Modest fashion en religie	<ul style="list-style-type: none"> • Denk je dat modest fashion alleen voor religieuze vrouwen is of ook voor niet religieuze vrouwen?

4 Tekstuele dimensie: Taalgebruik

In dit hoofdstuk doe ik verslag van de tekstuele analyse van de krantenartikelen. Zoals in het methodehoofdstuk is uitgelegd, focus ik daarbij op twee grammaticale elementen: transitiviteit en modaliteit. De eerste twee paragrafen richten zich op respectievelijk transitiviteit en modaliteit, hierin vergelijk ik de twee corpussen met elkaar. Daarnaast focus ik bij de krantenartikelen over modest fashion specifiek op een mogelijke inhoudelijke verbinding van modest fashion aan religie. Hier richt de laatste paragraaf zich op.

4.1 Transitiviteit

De analyse naar transitiviteit valt uiteen in twee processen: materieel en verbaal. Bij materiële transitiviteit gaat het om de actoren: zijn zij een actieve, passieve of begunstigde actor? Bij verbale transitiviteit wordt gefocust op de boodschap en wie deze overbrengt. Wie is daarin de 'zegger', de geadresseerde of de ontvanger? In de artikelen over religieuze mode zijn alle artikelen van 2016 tot en met 2019 diepgaand geanalyseerd. In de periode daarvoor is een kleine steekproef van twee artikelen genomen. Dit komt neer op veertien artikelen in totaal. In de artikelen over modest fashion zijn de artikelen uit 2019 diepgaand geanalyseerd. Deze groep bedraagt 39 artikelen.

4.1.1 Materiële transitiviteit

In de artikelen met modest fashion als onderwerp valt het op dat er vaker dan in artikelen over religieuze mode wordt gesproken over actoren als begunstigden, bijvoorbeeld in een artikel over Halima Aden, in Het Parool (Hering, 2019). In dit artikel wordt model Halima Aden uitgelicht. Aden is begunstigde en later een passieve actor, omdat er over haar wordt geschreven en ze niet zelf op de uitspraken over haar reageert.

In datzelfde debuutjaar volgden nog acht covers, onder meer van Allure, Teen Vogue, de Britse Vogue (als een van de modellen die het gezicht van de mode-industrie veranderen) en Vogue Arabia. 'Halima Aden lifts the veil on stereotypes,' kopte Elle Arabia. Door Adens succes staan er inmiddels ook andere modellen met hijab onder contract bij invloedrijke modellenbureaus, al blijft het vooralsnog een niche en zijn ze op één hand te tellen. (Hering, 2019, p. 53)

In ditzelfde artikel zijn meer actoren dan alleen Aden te vinden. Zo wordt er bijvoorbeeld gesproken over Roitfeld, Elle Arabia en Vogue Arabia.

Toen Carine Roitfeld, voormalig hoofdredacteur van de Franse Vogue en consultant van Tom Ford bij Gucci, haar daarna op de cover van haar eigen CR Fashion Book zette, was de zegen compleet. Aden noemt Roitfeld op haar Instagramaccount niet voor niets 'mama'. In datzelfde debuutjaar volgden nog acht covers, onder meer van Allure, Teen Vogue, de Britse Vogue (als een van de modellen die het gezicht van de mode-industrie veranderen) en Vogue Arabia. 'Halima Aden lifts the veil on stereotypes,' kopte Elle Arabia. Door Adens succes staan er inmiddels ook andere modellen met hijab onder contract bij invloedrijke modellenbureaus, al blijft het vooralsnog een niche en zijn ze op één hand te tellen. (Hering, 2019, p. 53)

Uit dit citaat kan worden opgemaakt dat Roitfeld een begunstigde is, naast Allure, Teen Vogue, de Britse Vogue en “andere modellen met hijab”. Al deze actoren komen niet aan het woord. In bovenstaand citaat komt verder Vogue Arabia aan het woord, er wordt namelijk een kop geciteerd. Hierin is Vogue Arabia passief, omdat ze er in dit artikel niet op reageren. Daarnaast wordt geschreven dat Aden Roitfeld op haar Instagramaccount ‘mama’ noemde. Dit is een directe uitspraak van Aden, maar hierin is Aden net als Vogue Arabia passief. Er komen niet alleen passieve actoren en begunstigten in dit artikel voor. Een journalist van Vogue Arabia, Mo Anwar, is een actieve actor. Dit blijkt uit het volgende citaat:

Slim, want Aden is een leider die veel moslima's én ontwerpers inspireert, zegt Amsterdammer Mo Anwar, journalist voor voguearabia.com en voguehongkong.com. "Ze draagt haar hoofddoek ook echt zoals hij gedragen moet worden, niet met nog een pony eronderuit. Ze benadert 'm op een moderne manier, zonder haar normen en waarden te verliezen." (Hering, 2019, p. 53)

Anwar komt met directe uitspraken aan het woord. Aden blijft hier echter een begunstigde, ook in hoe Anwar over haar spreekt. Of Aden zelf ook denkt dat ze de hoofddoek op een moderne manier benadert zonder “haar normen en waarden te verliezen”, komt de lezer in dit artikel niet te weten.

Een ander artikel dat ik in verband met materiële transitiviteit wil uitlichten is een artikel van De Volkskrant over een hardloophijab (Kool, 2019). In dit artikel wordt beschreven wat er in Frankrijk gebeurde toen sportketen Decathlon een advertentie voor een hardloophijab plaatste. In dit artikel zijn de actoren Decathlon, “de Fransen”, “Marokkaanse klanten” en politici.

Volgens de keten gaat het om een onschuldig artikel voor hardloopsters die hun haren en hals willen bedekken. Veel Fransen zien het echter als 'een onderwerping aan islamitische mode'. 'Ademend, en beweegt niet tijdens het rennen.' Zo prees Decathlon de hijab Kalenji aan op de website. 'Sommige vrouwen lopen hard met een hoofddoek die daar niet geschikt voor is', aldus een woordvoerder van het kledingmerk. 'Wij willen hun een aangepast sportief product aanbieden.' (Kool, 2019, p. 12)

De woordvoerder van Decathlon komt aan het woord in dit artikel en wordt op een actieve manier neergezet. Decathlon als bedrijf is verder echter passief. In het artikel wordt gesproken over “hardloopsters die hun haren en hals willen bedekken” en “Marokkaanse klanten”. Deze laatstgenoemde actoren zijn begunstigten: ze komen niet zelf aan het woord, maar hebben naar verluidt aangezet tot een bepaald proces. De politici die zich over de hardloopkwestie hebben uitgelaten, zijn actief in dit artikel, met directe uitspraken. Er wordt ook gesproken over “meerdere politici” die tot een boycot van Decathlon opriepen, dit zijn begunstigten.

Bij beide corpussen komen actoren vaker op een passieve, dan op een actieve manier aan bod. Bij het modest fashion corpus valt het op dat er veel artikelen zijn met een interview. Ik zou verwachten dat actoren hierin vaker actief neer worden gezet, omdat het er in een interview om gaat dat de visie van een specifiek persoon uitgelicht wordt. Opvallend is het dan dat juist in het corpus modest fashion actoren vaker begunstigten zijn. Een citaat dat ik in dit verband tot slot wil uitlichten, is het volgende, uit Trouw (Subaâzi, 2019b). In dit artikel worden vrouwen in het algemeen genoemd, waarin ze begunstigten zijn. Verder komen Schreuder en El Mouhandiz aan het woord, waarin ze actief zijn. Zij spreken vervolgens over moslimvrouwen. Later in het artikel wordt gesproken over topmerken die “meegaan in de ontwikkeling”. Deze laatsten zijn wederom begunstigten.

Het is een branche die almaar blijft groeien, zegt gastcurator Raja el Mouhandiz (ook bekend als theatermaker). Jonge invloedrijke vloggers, met name moslima's, zijn de drijvende kracht achter het succes. Zij vallen op bij grote ontwerpers als Dolce & Gabbana, Dior en Chanel. Volgens de gastcurator vormen zij het nieuwe gezicht van de catwalks in Londen, New York en Parijs. (Subaâzi, 2019b, p. 7)

4.1.2 Verbale transitiviteit

Verbale processen gaan over de boodschap die wordt uitgewisseld tussen de zegger, geadresseerde of ontvanger. In de twee corpussen neem ik verschillende soorten boodschappen waar. Zo is er een boodschap in de vorm van het krantenartikel zelf, waarin de auteur de zegger en de lezer de ontvanger is. Daarnaast kan er een boodschap zijn tussen de auteur van het artikel en de geïnterviewde in datzelfde artikel, waarin de geïnterviewde geadresseerde is. De geïnterviewde kan bij deze vorm van boodschap ook wisselen naar de positie van zegger wanneer iemand niet alleen vragen beantwoordt, maar bijvoorbeeld tegen de interviewer in gaat. Het eerste voorbeeld van verbale transitiviteit dat ik hier wil uitlichten komt uit regionale krant De Havenloods uit het corpus modest fashion (Neijts, 2019).

Hoewel ze zich momenteel nog richt op het Midden-Oosten en Londen, sporen internationale contacten Sunaina aan in Rotterdam een modehuis te vestigen. Dat sluit ze zeker niet uit. "Ik woon in een stad vol architectuur en bewijzen van wederopbouw. Dat inspireert me ook! Ik mag dan 28 zijn, ik lees wel geschiedenisboeken." (Neijts, 2019, p. 29)

Zoals uit dit citaat blijkt, is er geen sprake van een vraag-antwoord structuur. Sunaina beantwoordt geen directe vragen van de auteur, maar wordt zo gepositioneerd dat ze de zegger is en juist een boodschap overbrengt naar de auteur, en daarmee ook naar de lezer. In een artikel over reformatorische kleding in het corpus modest fashion worden drie vrouwen geïnterviewd. Hierin zijn ze soms geadresseerden en soms zeggers:

Sanders zegt dat haar ouders het vroeger 'niet grappig' vonden als zij een bikini droeg. 'Op een gegeven moment kreeg ik er toch een. Een tankini, met een hemdlang bovenstukje. Werd ik in het zwembad nog uitgescholden voor refo, terwijl ik eindelijk geen badpak meer droeg.' Maar, zegt Sanders dan, nu ligt wel erg de nadruk op alle restricties. 'Ook in de lezing kwam het over alsof wij aan banden liggen. Zo voel ik dat helemaal niet. Ik draag precies wat ik wil dragen, ik zou niet eens in een trainingsbroek willen rondlopen, dat is helemaal niet mijn stijl. [...] Afzakbroeken, naveltruitjes, stringbikini's, hotpants, blote stretchjurkjes, lange, felgekleurde gelnagels (niet van God gegeven), lipfillers (idem), neuspiercings en tatoeages: ze laten het allemaal aan zich voorbijgaan. Wat ze wel dragen? 'Wijde midirokken met hakken eronder', zegt Sanders. 'Ik droeg ze altijd al graag, en nu ze in de mode zijn, kan ik ze ook fijn overal kopen.' Overhemdjurken, zegt Van Zwetselaar-Tijssen. Ook: een rok met hakken, 'ik heb ze van 10, 12 centimeter'. Over haar stoel hangt haar zwarte leren jack met metalen studs. Haar stijl, zegt ze, is stoer en vrouwelijk tegelijk. (Van Veen, 2019, p. 47)

In dit artikel wordt soms gebruik gemaakt van een vraag-antwoordstructuur, waarin de vrouwen die geïnterviewd worden geadresseerden zijn. Echter zijn de vrouwen ook zeggers, omdat ze buiten de context van een directe vraag hun mening uiten. Bovenstaande citaten komen uit artikelen waarin geïnterviewden geadresseerden zijn, maar ook zeggers. Er zijn ook artikelen waarin de auteur slechts de zegger is, en de lezer de ontvanger van deze boodschap. Hieronder twee voorbeelden.

Los van wat open deuren in de inleiding en de jammerlijke focus op de bovenklasse, zowel in de interviews als in de foto's van de *street style*, is er ook veel interessants aan *Pious Fashion*. Bucars ervaringen in de verschillende islamitische steden zijn levendig – en dat die steden zich alle drie niet in de Arabische wereld bevinden, is erg leuk. En voor wie dacht dat moslima's hun kledingstijl laten afhangen van wat de plaatselijke imam zegt, is het een zeer educatief boek. (Krijger, 2019, p. 12)

Dit eerste voorbeeld komt uit het corpus religieuze mode en laat zien dat de auteur een boodschap doorgeeft aan de lezer, over een boek van Bucar. Bucar komt hierin niet aan het woord. In het volgende artikel van Wennemars (2019) uit het corpus religieuze mode is de lezer wederom ontvanger:

Dat een leerkracht of politieagente geen hoofddoek mag dragen, dat kan ik nog enigszins begrijpen. Zo iemand wordt geacht neutraal te zijn en religie is nu eenmaal - helaas - niet meer als neutraal te zien. Maar sporten? Dat is toch iets dat voor iedereen mogelijk moet zijn? (Wennemars, 2019, p. 2)

Hierin is de auteur de zegger en stelt ze zelfs vragen aan de ontvanger – de lezer. Ook in het corpus modest fashion komen artikelen voor waarin alleen de auteur de zegger is, zoals uit het volgende citaat blijkt (Narinx, 2019a). Hierin is alleen Narinx de zegger. Er komen wel andere actoren in voor, maar deze zijn allemaal begunstigen en dus geen geadresseerden of ontvangers. In dit artikel is alleen de lezer de ontvanger.

In een prettig kleurrijke vormgeving wordt de bezoeker door vijf thematisch ingedeelde zalen geleid. Er is kleding, uiteraard, maar vooral veel kunst én historie. Er zijn ontdekkingen als de Rotterdamse Meryem Slimani en haar moeder, video's van de hidjabrapper Neelam, activist en actrice Emma Watson en zangeres Anouk. Er zijn beelden van een nagespeelde Wieringse begrafenis in 1870, met vrouwen gehuld in zwarte huiken – sprèkend boerka's. (Narinx, 2019a)

4.1.3 Conclusie

Opvallend in de twee corpussen is het verschil in de hoeveelheid actoren binnen de artikelen. Per krantenartikel zijn er minder actoren in de artikelen over religieuze mode dan in de artikelen over modest fashion. In het corpus modest fashion zijn actoren vaker zeggers, maar ook vaker passief of begunstigd. Dit komt doordat de zeggers het vaak weer over andere actoren hebben, die dan passief of begunstigd zijn. Vaak zijn deze begunstigen gegeneraliseerde groepen vrouwen, zoals een “markt”, “moslimavrouwen” of “modest fashion influencers”. Wanneer er een individu aan het woord is, heeft diegene het dus vaak over een andere gegeneraliseerde groep mensen, zonder dat duidelijk is dat dit individu de groep mensen representeert.

4.2 Modaliteit

Modaliteit gaat over de mate van affiniteit van de spreker met hetgeen diegene zegt. Er zijn drie soorten: waarheid (het is), toestemming (ik denk) en afdekking (misschien [...] een beetje). Zoals Jørgensen en Phillips (2002) stellen, gebruiken de massamedia vaak de eerste vorm van modaliteit, namelijk waarheid. Wat voor soorten modaliteit komen er in de twee corpussen voor?

Wat opvalt is – overeenkomstig met wat Jørgensen en Phillips (2002) zeggen – de overheersing van de waarheidsmodaliteit, in allebei de corpussen. In het corpus modest fashion

komen enkele keren andere soorten modaliteiten voor, in het corpus religieuze mode helemaal niet. Een paar voorbeelden uit het corpus religieuze mode: “Islamitische kledingstijlen verschillen wereldwijd.” (Krijger, 2019), “Het is een typisch Franse discussie, die niet los valt te zien van de *laïcité*, het secularisme à la française.” (Kool, 2019) en “Het is met religie net als met taal: een mens wordt er al vanaf zijn geboorte mee geconfronteerd, groeit erin op.” (Blei, 2002). In het corpus modest fashion was een meerderheid aan waarheidsmodaliteiten, maar er waren ook enkele uitzonderingen. Hieronder een aantal voorbeelden.

De opkomst van de bedekte 'gewone' mode is deels een reactie op de strakke, sexy, soms bijna pornografische mode van de jaren ervoor. [...] En die is niet zo eenduidig als je op het eerste gezicht zou denken. (Van Rossem, 2019)

De eerste zin van dit citaat is een afdekking, door de woorden “deels” en “soms bijna”. Hierdoor wordt de uitspraak als het ware afgezwakt, omdat de auteur zich wil indekken. De tweede zin is toestemming. In deze zin zorgt het gedeelte “als je op het eerste gezicht zou denken” voor de toestemming, omdat je als lezer het gevoel hebt dat je hier zelf nog een mening over zou kunnen vormen, vooral door het woordje “zou”.

De consument blijkt er gevoelig voor, maar lijkt vooralsnog de lokroep van de goedkope fast fashion niet te kunnen weerstaan. [...] Wat ook zo goed als zekere toekomstmuziek lijkt: kleren produceren on demand, dus pas maken als er vraag naar is - bij een periode van extreem weer bijvoorbeeld. [...] Het enige waarvan we vrijwel zeker kunnen zijn, is dat kleding de komende tien jaar groter zal worden dan ooit. [...] Als er één woord is dat de kleding van de jaren 1920 typeert, dan is het vrijheid. (Narinx, 2019b, p. 14-19)

De eerste drie zinnen van dit citaat zijn afdekkingen, de laatste is waarheid. De afdekking wordt getypeerd door woorden als “lijkt vooralsnog”, “zo goed als zeker” en “vrijwel zeker”. Hierdoor worden statements als ‘De consument kan de lokroep van goedkope fast fashion niet weerstaan’ minder sterk gepositioneerd. De laatste zin in dit citaat valt onder de waarheidsmodaliteit. Deze stelling wordt zonder indekking of toestemming gepresenteerd, door het woordje “is”. In een ander citaat, van Roukema (2019), is ook een voorbeeld van de waarheidsmodaliteit te vinden: “De markt voor modest fashion is niet mis.” (p. 12).

4.2.1 Conclusie

Het meest opvallend is de afwezigheid van de toestemmings- en afdekkingsmodaliteit bij het corpus religieuze mode. Ook in het corpus modest fashion wordt de meerderheid aan modaliteiten getypeerd door waarheid, echter komt er in het laatstgenoemde corpus wel af en toe een afdekking of toestemming voor. Naast deze aanwezigheid is de inhoudelijke toevoeging van afdekkings- of toestemmingsmodaliteiten opvallend. Deze worden namelijk meer gebruikt wanneer er geen actieve actoren in het artikel zijn, maar er door de auteur wel gesproken wordt over passieve actoren of begunstigen. Doordat een statement hierdoor niet te verifiëren is, zou ik het logisch vinden dat de auteur zich dan indekt. Een andere verklaring zou kunnen zijn dat modest fashion een nieuw concept is en dat er daardoor consensus is over een algemene betekenis. Wellicht zijn de auteurs zich daarvan bewust en kunnen ze de statements daardoor niet met autoriteit (de waarheidsmodaliteit) presenteren.

4.3 Modest fashion: Inhoudelijk

Zoals ik in het theoretisch kader beschrijf, is de term modest fashion bedacht om in een seculier kader te passen. Kan modest fashion dan los van religie gezien worden? In wetenschappelijke literatuur wordt gesteld van wel, maar modest fashion wordt wel altijd in één adem met religie genoemd. In deze paragraaf geef ik antwoord op de vraag hoe modest fashion inhoudelijk wordt beschreven in de krantenartikelen.

Ik kan vier verschillende manieren onderscheiden waarop modest fashion in de krantenartikelen beschreven wordt. De eerste manier is dat modest fashion alleen genoemd wordt, waarbij niks over de inhoud ervan wordt uitgelegd. De tweede manier is dat modest fashion wel uitgelegd wordt, waarbij deze uitleg op geen enkele manier verband houdt met een religie. De derde is dat modest fashion wel aan religie(s) gekoppeld wordt, maar dat er expliciet bij staat dat modest fashion juist niet alleen voor religieuze vrouwen bedoeld is. De laatste manier is dat modest fashion wederom gekoppeld wordt aan religie(s) en de uitleg geen verdere nuances bevat. Hieronder staan citaten waarin elke manier voorkomt.

Verder zijn er modeshows van kinderkleding tot modest fashion én een bruidsshow. (De Weekkrant, 2019, p. 1)

Mode en kunst van kunstenaars en designers van over de hele wereld worden gecombineerd in de tentoonstelling Modest Fashion in het Stedelijk Museum Schiedam. (Don, 2019a)

Het is de eerste keer dat in Nederland een tentoonstelling over Modest Fashion is te zien. En voor het eerst dat die virtueel kan worden bekeken. Daardoor kan iedereen nu ook buiten Nederland een digitaal bezoekje brengen. Dit is belangrijk, want de tentoonstelling brengt kunst en mode uit een wereldwijde internetcultuur samen. (AD/Rotterdams Dagblad, 2019, p. 6)

Bovenstaande citaten zijn drie voorbeelden van de eerste manier: modest fashion wordt slechts genoemd, er wordt geen uitleg gegeven over de inhoud van modest fashion. De drie citaten hebben meer gemeen dan dat, ze gaan alle drie over een evenement rondom het thema modest fashion. Ze zijn meer een aankondiging dan een inhoudelijke rapportage over modest fashion, dit is ook te zien aan het aantal woorden dat deze artikelen tellen, namelijk ongeveer honderd.

Het belangrijkste is dat alle smaken aan bod komen. Van streetwear tot couture en van modest fashion tot lingerie. (Schouten, 2019, p. 5)

In bovenstaand citaat wordt modest fashion impliciet uitgelegd, door het als tegenhanger van lingerie te presenteren. Hieruit leid ik af dat modest fashion meer bedekkend is dan lingerie. In het hele artikel komen geen verwijzingen naar religie(s) voor.

Het huidige modest fashion gaat juist om die keuzevrijheid. Je kan zelf bepalen welke boodschap je wilt uitdragen. Kleding wordt gebruikt om je positie binnen de maatschappij weer te geven. Iedereen beslist zelf over de vraag 'wie ben ik vandaag?' en 'wie wil ik zijn?' Daarmee straalt je een identiteit uit. (Subaâzi, 2019a, p. 6)

Op de catwalk was te zien dat bescheiden en bedekt kleden vooral ruimte biedt voor persoonlijke keuzen. De kleding is ook nog eens hartstikke trending (modest fashion is als industrie volgend jaar al 270 miljard euro waard) en comfortabel. (Baars, 2019)

De twee citaten hierboven brengen modest fashion niet in verband met religie, maar met persoonlijke keuzevrijheid. Het eerste citaat, van Subaâzi (2019), staat echter op dezelfde pagina als het volgende citaat hieronder. In laatstgenoemde wordt modest fashion wel met religie in verband gebracht, dus het is twijfelachtig of het ook de bedoeling is van de auteur om modest fashion als niet-religieus uit te leggen.

"Heel veel vrouwen zijn in deze tijd bezig met 'ik wil lekker zelf kiezen wat ik aandoe', of ze religieus zijn of niet. Die keuzevrijheid is precies waar modest fashion voor staat", licht El Mouhandiz toe. (Subaâzi, 2019b, p. 7)

In bovenstaand citaat wordt modest fashion gekoppeld aan religie, en aan keuzevrijheid. Uit de zin "of ze religieus zijn of niet" blijkt dat dit de derde manier van het beschrijven van modest fashion is, waarin wordt benadrukt dat modest fashion niet alleen voor religieuze vrouwen is. Hieronder nog een aantal voorbeelden.

Ik heb de collectie wel zo gemaakt dat de stukken door iedereen te dragen zijn, niet alleen door moslima's. Ik wil juist met mijn merk verschillende culturen bij elkaar brengen. Iets hoeft niet alleen mooi te zijn voor een Arabische vrouw. Het kan ook worden gedragen door Westerse vrouwen. Mijn kleding is voor iedereen die er elegant uit wil zien. (Van der Gaag, 2019, p. 5)

Modest fashion is de term die hierbij hoort: mode, maar dan 'bescheiden', niet uitdagend of suggestief; passend bij de islam, maar volgens de samenstellers ook toenemend geliefd bij vrouwen die zich niet aan een 'opgelegd ideaal' van vrouwelijke schoonheid willen onderwerpen. (Schoonenboom, 2019, p. 54)

Maar niet alleen religieuze vrouwen kiezen voor de wijdere, meer bedekte mode. Ook seculiere vrouwen kleden zich steeds conservatiever. (Roukema, 2019, p. 12)

Modest fashion heeft een hoge halslijn, de mouwen zijn lang, en de pasvorm valt los maar is niet vormeloos. De kleding is vrouwelijk en elegant, maar nooit strak, bloot of kort. Vrouwen wereldwijd zaten te springen om meer modieuze modest fashion, zegt Soeria. Niet alleen hoofddoek dragende moslima's of orthodox-joodse en christelijke vrouwen, ook vrouwen met een niet-religieuze achtergrond omarmen de trend, zoals zangeres Taylor Swift en actrice Kate Upton. (Luijters, 2019)

Soms wordt het seculiere karakter van modest fashion expliciet genoemd, zoals in het derde citaat: "ook seculiere vrouwen" en in het laatste: "ook vrouwen met een niet-religieuze achtergrond". Soms wordt dit juist niet expliciet genoemd, zoals in de eerste twee citaten. Zo wordt in de eerste de "westerse vrouw" tegenover de "Arabische vrouw" gezet, en in de tweede worden vrouwen genoemd die "zich niet aan een 'opgelegd ideaal' van vrouwelijke schoonheid willen onderwerpen". Dit is interessant; blijktbaar zijn Arabische vrouwen moslima's en westerse vrouwen niet. Dit komt overeen met bevindingen van Midden (2017, p. 32), waarin ze stelt dat secularisme wordt gebruikt om westerse landen te beschrijven en ze te onderscheiden van bijvoorbeeld islamitische landen. het "Westen" is in dit narratief modern en seculier, ten opzichte van het religieuze en traditionele "Oosten".

“Niet makkelijk, maar het voelt juist op dit moment in mijn leven”, schrijft de influencer en gezicht van modest fashion - bescheiden, religieus geïnspireerde mode. (Aelberts, 2019)

Modest dressing of modest fashion is momenteel een veelbesproken onderwerp in de modewereld. Modest kun je vertalen als 'bescheiden, ingetogen', maar het staat in dit geval ook voor kleding die is gebonden aan religieuze regels - of dat nu christelijke, islamitische of orthodox-joodse regels zijn. (Van Veen, 2019, p. 45)

De meeste reformatorische vrouwen kleden zich uit zichzelf al bescheidener dan seculiere vrouwen. Bedekt, kuiser, zonder schreeuwerige teksten. De trend biedt hun in zekere zin niks nieuws. [...] Bescheiden kleding wordt volgens Droogendijk in reformatorische kringen weliswaar veel gedragen en aangemoedigd, maar uiteindelijk richt de modesty-beweging zich volgens haar vooral op de moslima's. (Roukema, 2019, p. 12)

Volgens het Pew Research Center in Washington zijn er in 2050 2,76 miljard moslims en 2,92 miljard christenen. Het kan niet anders of de opmars van de zogeheten modest fashion zet door: modieuze maar zedige kleding, met hidjabs in luxe stoffen. De rolmodellen van morgen heten niet Madonna of Beyoncé, maar Mona Haydar en Mariah Idrissi, respectievelijk rapper en influencer, beiden modest gekleed mét hoofddoek. (Narinx, 2019, p. 16)

Bovenstaande citaten zijn voorbeelden van de vierde manier over modest fashion gesproken wordt, namelijk het verbinden van modest fashion aan religie(s). Dit wordt impliciet of expliciet gedaan. Zo is het in de eerste drie citaten expliciet, door letterlijk te zeggen dat modest fashion op religieuze regels gestoeld is of religieus geïnspireerd is. In het laatste citaat is het impliciet door eerst een feit te presenteren van het Pew Research Center in Washington over het aantal christenen en moslims en dit feit daarna te verbinden aan de opkomst van modest fashion.

4.3.1 Conclusie

Modest fashion wordt in de krantenartikelen voor het grootste gedeelte verbonden aan religie(s). Wanneer modest fashion aan religie(s) verbonden wordt, kan het twee kanten op gaan. Of er wordt benadrukt dat modest fashion voor zowel religieuze als seculiere vrouwen bedoeld is, of er wordt gezegd dat modest fashion alleen religieus is. Deze twee manieren van beschrijven komen allebei ongeveer even vaak voor. Dat is interessant, omdat ze recht tegenover elkaar staan. Waar de term modest fashion bedacht lijkt te zijn om in een seculier kader te passen, gebeurt dit in de krantenartikelen dus maar deels.

5 Discursieve dimensie: Discours rondom modest fashion

In dit hoofdstuk geef ik antwoord op de tweede deelvraag: *Zijn er factoren te onderscheiden die mogelijk een rol hebben gespeeld bij het hogere aantal artikelen over modest fashion in 2019 dan in de jaren ervoor?* Dit doe ik door in te gaan op de discursieve dimensie van de kritische discoursanalyse. Deze dimensie houdt zowel de productiekant als consumptiekant van de tekst in. In dit hoofdstuk ga ik in op de productiekant van de tekst, het volgende hoofdstuk gaat over de consumptiekant.

In 2019 werden er 39 artikelen gepubliceerd waarin de term modest fashion voorkomt. Wat is de context van deze artikelen en waar is er intertekstualiteit te vinden? Volgens Schuurs en De Groot (2013) is de context van een artikel van groot belang. De informatie die aan de lezer geboden wordt, moet interessant en relevant zijn voor het grootste gedeelte van de lezers en moet betrekking hebben op nieuwe feiten. Daarnaast mag het geen commercieel karakter hebben. Het onderwerp modest fashion komt in 2015 voor het eerst voor in de krant. In dit jaar wordt het merk Nesci opgericht, dat zich op modest fashion richt (Deul, 2015). Nog vier andere artikelen in 2017 gaan ook over Nesci. Twee artikelen zijn gepubliceerd in AD/Haagsche Courant en gaan over de opening van een nieuwe winkel HazanahxNesci in november in Den Haag en een modeshow in december die deze winkel organiseert (AD/Haagsche Courant, 2017a, p. 2; 2017c, p. 2). Twee andere artikelen zijn interviews met de oprichtsters, in AD/Haagsche Courant (Van der Werf, 2017) en NRC Handelsblad (Borrel, 2017). De twee artikelen zijn niet intertekstueel met elkaar verbonden, maar gaan wel allebei over vergelijkbare onderwerpen. In 2017 wordt het eerste (korte) artikel over modest fashion als trend gepubliceerd (AD/Haagsche Courant, 2017b).

De eerste artikelen in 2019 gaan over de Dubai Modest Fashion Week, waarin Rotterdamse ontwerpster Sunaina Kuldipsingh een modeshow had (Neijts, 2019; Van der Gaag, 2019). De twee artikelen gaan over dezelfde vrouw, maar hebben een andere insteek. Het eerste artikel gaat namelijk over haar ontwerpen en het tweede meer over haar persoonlijke leven en welke invloed de modeshow op haar had. Verder gaan er twee artikelen over een tentoonstelling in het Frankfurter museum (Van de Poll, 2019; Schoonenboom, 2019). Beide artikelen gaan over de commotie die de tentoonstelling oproept. Deze commotie wordt ook gekoppeld aan het vaakst voorkomende onderwerp van de artikelen in 2019, namelijk de tentoonstelling in het Stedelijk Museum Schiedam over modest fashion. Er komen zestien artikelen voor die over deze tentoonstelling gaan. Dit zijn deels inhoudelijke interviews en artikelen naar aanleiding van de tentoonstelling en deels tips of aankondigingen van de tentoonstelling. Dat er in verhouding zoveel artikelen over de modest fashion-tentoonstelling gaan, is niet gek. Volgens Schuurs en De Groot (2013) speelt continuïteit mee in de overweging om een artikel te plaatsen. Wanneer er al eerder over een onderwerp geschreven is, is de kans groter dat dit onderwerp vaker zal terugkomen, omdat de ontwikkelingen van het onderwerp al eerder zijn gesignaleerd. Rondom de Amsterdam Modest Fashion Week werden twee artikelen gepubliceerd. Ik zou verwachten dat hier meer artikelen omheen zouden verschijnen, gezien de omvang van het evenement, net als bij de tentoonstelling van Stedelijk museum Schiedam. Er is maar één artikel dat direct verwijst naar het evenement van de fashion week (Luijters, 2019). Het andere artikel gaat meer over modest fashion in het algemeen en verwijst slechts naar de fashion week (Baars, 2019).

Een andere opvallende ontwikkeling in het corpus modest fashion, is dat er een aantal keer exact dezelfde artikelen geplaatst worden onder een andere titel. Zo is dit het geval bij de artikelen “Altijd zichzelf” (Hering, 2019a) en “Halima Aden, hemelbestormer in een hijab” (Hering, 2019b). Het eerste artikel wordt in de fysieke krant Het Parool geplaatst, de laatste op de website parool.nl. Het verschil is duidelijk: de eerste titel is suggestief, je moet raden waar het artikel over gaat. Bij de laatste titel is precies het omgekeerde het geval. Wat de redenen hierachter kunnen zijn, is speculatie. Misschien heeft de krant een andere doelgroep in gedachten bij de fysieke krant ten opzichte van de website? Een ander artikel getiteld “Modest fashion laat zien dat het dragen van hoofddoeken en sluiers van alle tijden is” (Narinx, 2019a), wordt zowel in De Volkskrant als op Volkskrant.nl geplaatst. Hier wordt niks aan de titel aangepast. Een voorbeeld van duidelijke intertekstualiteit, is te vinden in twee artikelen van AD/Algemeen Dagblad en De Telegraaf. In het AD getiteld “Musea kopen samen deze lichtgevende ‘publiekstrekker’” (Don, 2019b) en in De Telegraaf “Musea kopen samen kunst” (De Telegraaf, 2019). In het AD is het artikel iets uitgebreider dan in De Telegraaf, met een uitgebreider interview, waarin Schreuder (hoofd tentoonstellingen en collecties in Schiedam) aan het woord komt. Dit is in De Telegraaf niet het geval. Beide artikelen gebruiken echter wel Schreuders naam in combinatie met de aankoop van kunst.

5.1 Conclusie

Bij de opkomst van modest fashion in de Nederlandse kranten hebben mogelijk meerdere factoren een rol gespeeld. Zo werd er in 2015 een Nederlands merk opgericht dat zich op modest fashion richt. De eerste artikelen tot en met 2017 gaan dan ook vooral daarover. In 2017 is er ook een heel kort artikel waarin modest fashion als trend is gesignaleerd. Het balletje gaat pas echt rollen in 2019 met veel meer artikelen over modest fashion. De artikelen uit dat jaartal zijn vooral te verbinden met evenementen over modest fashion, zoals tentoonstellingen in het Frankfurter museum en Stedelijk Museum Schiedam. Ook vindt eind 2019 de eerste Amsterdam Modest Fashion Week plaats, waar één uitgebreid artikel over gepubliceerd is. Een concrete reden voor de opkomst van modest fashion in Nederland in 2019 is dus de tentoonstelling in het Stedelijk Museum Schiedam. Veel andere artikelen die niet direct over de tentoonstelling gaan, verwijzen hier namelijk toch naar, waardoor het ernaar uitziet dat de tentoonstelling het algemenere discours over modest fashion op gang heeft gebracht. In het hele corpus modest fashion is weinig intertekstualiteit aanwezig. Een interessante bevinding in het kader van intertekstualiteit is de verandering van titels van artikelen naarmate deze op een ander medium gepubliceerd worden.

6 Sociale dimensie: Interviews

In dit hoofdstuk geef ik antwoord op de laatste deelvraag: *Hoe denken drie vrouwen die modest fashion dragen, over modest fashion en de manier van berichtgeving over modest fashion in Nederlandse kranten?* Vrouwen die modest fashion dragen zijn een minderheid. Volgens Korteweg en Yurdakul (2014) formuleren minderheden vaak hun eigen versie van articulaties die over hen gemaakt worden. Daarom is het belangrijk om deze vrouwen zelf aan het woord te laten. Wat zijn hun eigen motivaties om modest fashion te dragen en wat betekent modest fashion voor hen? Correspondeert deze betekenis vervolgens met wat er in de krantenartikelen beschreven wordt? De drie vrouwen die ik heb geïnterviewd heten Kreshma, Pouran en Ahlam. Ze hebben alle drie toestemming gegeven voor het noemen van hun naam. Kreshma is twintig jaar, Pouran en Ahlam willen niet dat hun leeftijd genoemd wordt. Het interview met Pouran is in het Engels gehouden, dus alle quotes die van haar zijn, heb ik vertaald. De interviews met Kreshma en Ahlam waren in het Nederlands. Ahlam kan een basisniveau van Nederlands, dus ik heb de quotes die ik van haar gebruik, aangepast naar het Algemeen Nederlands. Zoals ik bij de interviewmethode heb uitgelegd, heb ik drie topics afgeleid uit de tekstuele en discursieve analyse. Hieronder zet ik per topic uiteen wat de visies van Kreshma, Pouran en Ahlam daarop zijn.

6.1 Modest fashion – persoonlijk

Modest fashion betekent voor Kreshma dat ze zich meer bescheiden en bedekt kleedt. Ze vertelt dat ze het mooi vindt als een vrouw meer overlaat aan de verbeelding. Ze is er al een hele tijd onbewust mee bezig; zo lette ze er altijd op dat ze bedekte kleding kocht. Ze had dit tot kort geleden echter nog niet aan modest fashion gekoppeld, hoewel ze al wel wist dat het bestond. Modest fashion is, zo benadrukt ze een aantal keer, heel subjectief: “Mensen denken bij modest fashion vaak aan super bedekt en super lange gewaden of iets in die richting, maar wat ook gewoon kan is bijvoorbeeld het dragen van oversized T-shirts.” Ze legt uit dat zij ook niet altijd lange mouwen aandoet en soms een stukje van haar enkels laat zien, ze heeft haar eigen grenzen. Bij modest fashion gaat het er volgens haar om dat je zelf regels creëert en dat je het gevoel hebt dat je je bescheiden kleedt. Ze noemt dat er verschillende factoren zijn die eraan hebben bijgedragen dat ze modest fashion wil dragen. Ze is bijvoorbeeld religieus, maar ze noemt dat dit geen motivatie is om modest fashion te dragen. In haar opvoeding kwam wel terug dat het belangrijk is om je niet te bloot te kleden. Hierdoor voelt ze zich niet comfortabel in kleding met minder bedekking. Haar ouders verbieden het niet; ze mag in principe dragen wat ze wil. Echter, de keuze om modest fashion te dragen komt “echt vanuit mezelf”. Het verschilt per persoon hoe comfortabel diegene is in bepaalde kleding. Kreshma heeft haar grenzen ontdekt door te experimenteren met kleding en zo te onderzoeken waar ze zich wel en niet fijn in voelt.

Voor Pouran is modest fashion een manier om haar religieuze identiteit te uiten. In haar religie, de islam, is het verplicht om hijab te dragen. Hijab is het bedekken van het lichaam, behalve het gezicht en de handen. Modest fashion beschermt haar zodat anderen haar niet veroordelen op haar uiterlijk, maar dat ze zich focussen op haar karakter. Ze voelt zich comfortabel met hijab. Ze ziet de samenleving als één grote boot: “Ik ben ook verantwoordelijk voor alle anderen op de boot. Ik heb geen recht om me opvallend te kleden, want ik ben niet alleen verantwoordelijk voor mezelf.” De kleding die ze draagt mag niet opvallend zijn, dus ze draagt geen glitters bijvoorbeeld. Daarnaast

moet ze in de gaten houden dat het niet te veel van haar lichaam laat zien. Zowel binnen als buiten draagt ze modest fashion, hoewel het afhangt van met welk gezelschap ze is. Zo draagt ze een hoofddoek als er mannen bij zijn, maar gaat ze ook niet in bikini zitten als er alleen vrouwen zijn. Als er een speciale gelegenheid is, verandert de betekenis van modest fashion een beetje. Dan mag de kleding wel opvallend zijn, maar dan moet het nog steeds bedekt zijn. Voor haar is het dragen van hijab en de betekenis van modest fashion hetzelfde. Zo is ze het niet eens met een definitie van modest fashion waarbij je je haar niet hoeft te bedekken, want voor haar is dit een noodzakelijk onderdeel van modest fashion en hijab.

Ook voor Ahlam is modest fashion een uitdrukking van haar religie. Ze kan niet alle kleding dragen, ze moet kleding kiezen die bij haar hijab past. Modest fashion betekent voor haar dat ze modieuze kleding draagt, maar wat ook bij haar hijab past. Modest fashion noemt ze een teken van moslimvrouwen. Als je een vrouw met modest fashion ziet, dan kun je zeggen dat ze een moslima is. Hijab is daarnaast ook alleen voor moslimvrouwen. Andere vrouwen kunnen natuurlijk ook modest fashion gebruiken als ze dat leuk vinden, maar het is wel goed als een kledingwinkel zegt dat het bij hijab past, omdat moslimvrouwen de kleding dan beter kunnen vinden. De meeste vrouwen in Nederland dragen volgens Ahlam wat ze willen. Niet alle moslims met hoofddoek denken hetzelfde, zo denken sommige vrouwen anders over de mate van bedekking. Sommige vrouwen krijgen problemen met hun man of ouders als ze geen hoofddoek dragen, maar dat heeft Ahlam niet. Ze benadrukt dat het haar eigen keuze is en dat iets onder dwang geen religie genoemd mag worden: “Geloof wil dat we zelf kiezen. Geloof moet in mijn hoofd en in mijn hart zijn, ik moet niet gedwongen worden.” Modest fashion kan ook zonder hoofddoek, want modest fashion kan volgens haar ook geuit worden in de rest van de kleding.

6.2 Representatie

Kreshma besteedt niet veel aandacht aan wat de media zeggen: “Vaak zijn de artikelen bullshit, of er kloppen dingen niet, of er komen stigma’s en stereotyperingen in voor.” Dit houdt volgens haar verband met haar afkomst en identiteit; ze is Afghaans. Als het in de media over islamitische kleding gaat, dan is het een soort automatisme om te zeggen dat de vrouwen onderdrukt worden en dat het een verplichting is. Als het over modest fashion gaat, dan worden andere religies er echter ook bij betrokken en dan is het geen onderdrukking of verplichting meer. Kreshma woont zelf in Rotterdam. Ze benoemt dat er veel mensen met een religieuze achtergrond of migratieachtergrond in haar omgeving zijn. Daarom ziet ze veel vrouwen met modest fashion in haar omgeving, dus een minderheid zou je het niet kunnen noemen. Op de universiteit of in Nederland als geheel daarentegen zijn de vrouwen die modest fashion dragen wel in de minderheid. De vrouwen in haar omgeving benaderen modest fashion op veel verschillende manieren. Zo dragen sommigen lange jurken, anderen dragen oversized hoodies met een spijkerbroek. Modest fashion wordt volgens haar vooral in de fashionwereld als minderheid benaderd. Tegenwoordig zijn er veel meer kledinglijnen met modest fashion, maar vroeger keek je gewoon in een reguliere winkel naar een lange jurk bijvoorbeeld. Ze vindt het goed dat modest fashion meer trendy is geworden, omdat vrouwen zich misschien meer op hun gemak voelen om zich ermee te identificeren.

Ook Pouran houdt zich weinig bezig met ‘het nieuws’. Ze kijkt wel YouTube, daar komen vrouwen voor die modest fashion dragen omdat ze zich bekeerd hebben tot de islam. Zij laten zien dat ze zich comfortabel voelen bij het dragen van hijab. Pouran denkt dat veel mensen geen kennis over modest fashion hebben, en daardoor denken dat het onder dwang is: “Ze discrimineren niet,

ze weten het gewoon niet.” Toen ze hier in Nederland kwam, zeiden mensen dat ze haar hoofddoek hier wel af kon zetten. Ze kennen haar reden niet: “Ik voel me comfortabel en ik vind het fijn. Ik kies er juist voor om er zo uit te zien.” Ze denkt dat modest fashion er al heel lang is. Het concept van je lichaam bedekken bestaat volgens haar al duizenden jaren. De term modest fashion is dan vooral een woord, met reclamedoeleinden. Pouran is het oneens met de definitie van modest fashion die op de site van Modest Fashion Weeks (z.d.) staat, waarin gezegd wordt dat hijab optioneel is. Voor haar is het belangrijk dat je je hele lichaam bedekt, dus ook je haar: “Als iemand zegt dat ze modest fashion draagt, maar wel haar haar laat zien, dan ben ik het daar niet mee eens.” Als Pouran iets leest over de islam, dan is ze het vaak niet eens met die representatie. Zo was er een artikel over vrouwen in Afghanistan, toen de Taliban daar was. Ze is het er niet mee eens dat deze vrouwen niet naar buiten mochten uit naam van de islam: “Het is een persoonlijke keuze, dat heeft dan te maken met je cultuur, niet met de islam.”

Volgens Ahlam hebben ze het in de media niet veel over haar kledingstijl. Wat haar opvalt binnen sociale media is dat mensen kritiek hebben op vrouwen met islamitische kleding. Hierbij gaat het alleen nooit over vrouwen met hoofddoek bijvoorbeeld, maar altijd over moslims. Je kan volgens haar niet zeggen hoe alle vrouwen met hijab zijn, want er zijn veel soorten mensen met andere meningen, die wel hijab dragen: “In mijn familie zijn ook veel vrouwen die geen hijab dragen, maar we hebben een goede relatie. Het betekent voor mij niet meer dan een soort kleding.” Ahlam voelt zich heel comfortabel in Nederland: “Mensen zijn lief en ik voel geen bijzonderheid als ik ergens buiten loop.” Ze merkt wel dat ze daarin geluk heeft, omdat ze op het nieuws had gelezen dat jonge vrouwen met hoofddoek moeilijker een stage of werk kunnen vinden.

6.3 Modest fashion en religie

Doordat modest fashion meer trendy is geworden, denkt Kreshma dat ook niet-religieuze vrouwen zich meer op hun gemak zouden kunnen voelen met modest fashion, omdat het meer bekend is. Deze niet-religieuze vrouwen wisten voorheen niet van modest fashion. In haar omgeving ziet ze geen vrouwen die niet religieus zijn en toch modest fashion dragen, maar ze is ervan overtuigd dat die vrouwen wel bestaan. Ze denkt dat religie wel met modest fashion te maken heeft, omdat de oorsprong bij religie ligt. Ze merkt dat de media voorzichtig zijn met het schrijven over religie en als het in verband gebracht wordt met modest fashion, ook over modest fashion. Een tijd geleden begon de H&M met een modest fashionlijn. Kreshma merkt op dat de promotie van deze kledinglijn vooral door religieuze vrouwen werd gedaan. Volgens haar hadden ze net zo goed ‘normale’ YouTubers kunnen vragen, want modest fashion is ook gewone kleding. Ze snapt wel dat de doelgroep van modest fashion ook bij deze religieuze YouTubers ligt, maar ze had het liever breder gezien: “Religieuze vrouwen zijn deel van de doelgroep van modest fashion, maar niet alleen.” Modest fashion is volgens haar namelijk voor iedereen: als je iets een leuke jurk vindt, dan kun je die jurk gewoon dragen.

Voor Pouran is modest fashion onlosmakelijk verbonden met haar religieuze identiteit. Ze kan zich niet goed voorstellen dat er ook vrouwen zouden kunnen zijn die modest fashion dragen zonder religieus te zijn. Ze vindt wel dat ook niet-religieuze vrouwen modest fashion zouden moeten dragen, puur om zich niet op het uiterlijk te laten beoordelen, maar “om hun vaardigheden en karakter te laten zien”. Ze kent families die niet heel religieus zijn, maar toch modest fashion dragen vanuit hun cultuur. “Of ze hebben geaccepteerd dat ze dit doen om zichzelf te beschermen.”

Volgens Ahlam is modest fashion vooral een teken van moslimvrouwen. Vroeger hadden andere religies ook regels voor bedekking van het lichaam, net als de islam. Maar, zo zegt ze, dat is nu veranderd. Modest fashion kan volgens haar wel gewoon gebruikt worden door alle vrouwen, want moslimvrouwen gebruiken ook sjaals van Nederlandse winkels. Sommige vrouwen dragen modest fashion vanuit hun cultuur of voor hun ouders. Niet alle vrouwen denken hetzelfde en niet alle vrouwen die een hoofddoek dragen denken hetzelfde. Modest fashion wordt volgens haar vooral door moslimvrouwen gedragen, maar andere vrouwen mogen het natuurlijk ook dragen. Ze weet dat er in Afrika bijvoorbeeld een andere betekenis aan hijab gegeven wordt, waarin alleen het hoofdhaar bedekt moet worden. Sommige vrouwen denken dus anders over de mate van bedekking, maar dat kan volgens haar nog wel modest fashion zijn. Of modest fashion specifiek religieus is, daar is Ahlam niet concreet over. Ze zegt vaak dat modest fashion hetzelfde is als hijab en dat deze vorm van kleding bij de islam hoort, vooral tegenwoordig. Andere vrouwen mogen dit ook dragen, maar of dat dan geen religieuze betekenis meer heeft, daar doet ze geen uitspraak over.

6.4 Conclusie

Kreshma, Pouran en Ahlam hebben verschillende redenen om modest fashion te dragen en hebben ieder een andere betekenis van modest fashion. Voor zowel Pouran als Ahlam is het een uitdrukking van hun religieuze identiteit. Voor Kreshma ligt dat anders. Hoewel ze religieus is, is dat geen reden voor haar om modest fashion te dragen. Haar opvoeding heeft eraan bijgedragen, maar het belangrijkste is dat ze zich prettig voelt in bedekte kleding. Wat ze alle drie gemeen hebben, is dat ze het belangrijk vinden dat modest fashion een eigen keuze is. Ook opvallend is dat ze zich alle drie weinig bezig houden met wat de media over ze zeggen. Vaak staan er namelijk dingen in die niet waar zijn, volgens hen. Ze voelen zich dus gemarginaliseerd. In het corpus modest fashion komen meer actoren als passief of begunstigd voor. In hoofdstuk 4 leg ik uit dat dit in combinatie met meer actoren als zeggere gebeurt, waaruit ik afleid dat de zeggere juist weer over grotere, gegeneraliseerde groepen vrouwen spreken. Dit komt overeen met wat Kreshma, Pouran en Ahlam zeggen, aangezien zij onderdeel zijn van de gegeneraliseerde groep vrouwen en zich niet gehoord voelen.

Kreshma benoemt dat de media voorzichtig zijn als het gaat om religie en modest fashion. Dit komt overeen met mijn bevindingen uit hoofdstuk 4, waarin ik uitleg dat er vaker in een afdekkings- of toestemmingsmodaliteit over modest fashion gesproken wordt, dan over religieuze mode alleen. Hierin komt bovengenoemde voorzichtigheid terug. Waar Kreshma, Pouran en Ahlam over van mening verschillen, is de relatie van modest fashion met religie. Volgens Kreshma is er inderdaad een religieuze oorsprong en zijn religieuze vrouwen een deel van de doelgroep, maar is modest fashion voor iedereen. Pouran en Ahlam vinden dat modest fashion vooral voor religieuze vrouwen is, meer specifiek voor moslima's. Pouran vindt zelfs dat een hoofddoek een essentieel onderdeel is van modest fashion. Ahlam, daarentegen, vindt dat modest fashion ook zonder hoofddoek kan. Kortom: Kreshma, Pouran en Ahlam hebben op veel punten andere visies wat modest fashion betreft. Dat valt te verwachten, want, zoals Kreshma de spijker op zijn kop slaat: modest fashion is subjectief.

7 Conclusie en discussie

7.1 Conclusie

Modest fashion heeft in wetenschappelijke literatuur over dit onderwerp geen eenduidige betekenis. Er lijkt wel consensus te zijn over één ding: het feit dat vrouwen zelf kiezen om modest fashion te dragen. De keuze om bepaalde kleding te dragen, is echter niet slechts een uitkomst van een persoonlijke keuze. Het verandert constant in relatie tot maatschappelijke processen, zoals de politiek en de manier waarop groepen in de samenleving gezien worden. Je hebt culturele competenties nodig om kleding aan te trekken, omdat je normativiteit in en verwachtingen van de maatschappij moet kunnen herkennen. Modest fashion staat op twee kruisingen, namelijk de kruising tussen religie, mode en feminisme en tussen religie en seculariteit. Het ontstaan van modest fashion lijkt bij religieuze vrouwen te liggen. Later is de term gebruikt om meer vrouwen aan te spreken dan alleen religieuze vrouwen. Het is deels een vervanger voor termen als ‘islamitische mode’, maar wil voornamelijk een groter publiek aanspreken. Dit roept een probleem op, want modest fashion is dan religieuze kleding in een seculier kader. Echter kunnen niet alle seculiere vrouwen zichzelf identificeren met het hokje van religieuze kleding. Modest fashion is dus bedacht om voor iedereen te zijn, maar toch kan niet iedereen zich ermee identificeren.

In 2015 deed de term modest fashion haar intrede in Nederlandse krantenartikelen. Een concrete aanwijzing daarvoor is de oprichting van een modest fashionmerk. Tot 2019 gaan de krantenartikelen vooral over dit merk. In 2019 zijn veel artikelen te verbinden aan evenementen over modest fashion, zoals een tentoonstelling in het Stedelijk Museum Schiedam. Hierdoor lijkt er meer aandacht voor modest fashion te zijn, want veel andere artikelen die niet direct over de tentoonstelling gaan, verwijzen er toch naar. Het discours in Nederland lijkt dus op gang te zijn gebracht door deze tentoonstelling. Eind 2019 vond de eerste Amsterdam Modest Fashion Week plaats. Hoewel hier maar één krantenartikel over verscheen, speelt het evenement duidelijk in op het groeiende discours over modest fashion. Het antwoord op de tweede deelvraag (*Zijn er factoren te onderscheiden die mogelijk een rol hebben gespeeld bij het hogere aantal artikelen over modest fashion in 2019 dan in de jaren ervoor?*) is dus dat evenementen concrete aanwijzingen lijken voor de opleving van het discours over modest fashion in 2019. Hier kom ik in de discussie op terug.

In de vergelijking tussen krantenartikelen over modest fashion en krantenartikelen over religieuze mode viel het op dat er in eerstgenoemde vaker actoren voorkwamen die passief of begunstigd zijn. Paradoxaal lijkt het dan ook dat in diezelfde artikelen ook vaker actoren in de vorm van zeggars voorkwamen. Inhoudelijk gezien is dit echter niet zo paradoxaal. In artikelen over modest fashion spreken de zeggars vaak over andere, gegeneraliseerde groepen vrouwen. Deze groepen zijn dan passief of begunstigd. Er komen dus vaker zeggars voor, die als verantwoordelijken voor grotere groepen fungeren. Het antwoord op de deelvraag *Wordt er op een verschillende manier over modest fashion geschreven dan over mode met een expliciete religieuze connotatie (zoals ‘islamitische mode’) in Nederlandse kranten tussen 1994 en 2020?* is dus bevestigend. De verschillen zijn subtiel, want in allebei de corpussen waren de actoren overwegend passief. Waar het verschil duidelijker wordt, is in de analyse van materiële transitiviteit. Daarin concludeer ik dat in het corpus religieuze mode actoren minder vaak zeggars zijn dan in het corpus modest fashion, waarbij in laatstgenoemde ook nog meer actoren begunstigden zijn. Wat betreft modaliteit zijn er eveneens subtiele verschillen. In allebei de corpussen wordt voornamelijk in de

waarheidsmodaliteit geschreven, overeenkomend met de stelling van Jørgensen en Phillips (2002) dat massamedia de waarheidsmodaliteit gebruiken om hun autoriteit te versterken. In het corpus modest fashion komt echter ook toestemming en afdekking voor. Dit lijkt te correleren met de inhoudelijke analyse van de krantenartikelen, waarin ik vier manieren onderscheid waarop modest fashion uitgelegd wordt. Modest fashion wordt het vaakst verbonden aan religie(s). Bij de ene manier wordt vooral benadrukt dat het juist niet alleen voor religieuze vrouwen bedoeld is, bij de andere manier vindt die nuance niet plaats. Het is interessant dat deze twee manieren ongeveer even vaak voorkomen, want de strekking is anders. Dit komt overeen met wat wetenschappelijke literatuur over modest fashion schrijft, daar lijkt er namelijk ook geen consensus te zijn over het fenomeen modest fashion (Cameron, 2013; Lewis, 2018; Woodhead, 2013). Wordt er vanwege de afwezigheid van een consensus vaker over modest fashion geschreven in de afdekkings- of toestemmingsmodaliteit? Hierin geef je als auteur namelijk aan dat je het niet helemaal zeker weet, en daarom de lezer niks op wilt of kunt leggen.

Hoggard (2013) benoemt dat modest fashion in de media vooral in verband gebracht wordt met traditionele of etnische kleding. In de Nederlandse krantenartikelen lijkt dit voor een deel ook te gebeuren, het wordt namelijk vaak verbonden aan religie(s), op de twee manieren die ik hierboven noem. Hoggard (2013) noemt daarnaast dat modest fashion niet gerepresenteerd wordt als mode, maar als een uniforme religieuze observatie. Uit mijn analyse is dit laatste niet naar voren gekomen. In de Nederlandse krantenartikelen zijn er verschillende manieren waarop modest fashion uitgelegd wordt, en weliswaar worden deze vaak met religie in verband gebracht. Echter gebeurt dit wel met het concept van mode in de context, waarbij er vaak vrouwen geïnterviewd worden die vertellen over hun eigen kledingstijl en hoe ze meegaan in globale modetrends.

Waar de standpunten over modest fashion dus zowel in de wetenschappelijke literatuur als in de krantenartikelen verschillen, is dat ook het geval bij de vrouwen die zelf modest fashion dragen. Dat valt te verwachten, aangezien uit de wetenschappelijke literatuur al blijkt dat kleding in het algemeen open is voor verschillende interpretaties (Lewis, 2013b). Waar Pouran en Ahlam modest fashion dragen vanwege hun religie, doet Kreshma dat niet. Pouran en Ahlam zien daarnaast modest fashion als iets voor religieuze vrouwen, in het specifiek moslimvrouwen. Kreshma, daarentegen, erkent dat religieuze vrouwen onderdeel van de doelgroep zijn, maar benadrukt dat modest fashion voor iedereen bedoeld is. Zij draagt zelf ook geen 'traditionele' kleding, maar geeft een moderne draai aan bedekte kleding. Alle drie de vrouwen waren zich er voor het interview weinig bewust van dat ze specifiek modest fashion dragen. Dit komt overeen met wat Cameron (2013) benoemt. Niet elke vrouw is zich er namelijk van bewust dat ze modest fashion draagt, omdat het simpelweg een dagelijks onderdeel is van haar levensstijl.

Waar alle drie de vrouwen het over eens zijn, is dat de eigen keuze voor modest fashion het meest belangrijk is. Twee van hen brengen dit in verband met religie, waarin ze stellen dat religie ook een eigen keuze moet zijn. Opvallend is dat ze zich alle drie weinig bezig houden met het nieuws. Ze benoemden dat ze zich vaak gestigmatiseerd voelen of het niet eens zijn met wat er geschreven wordt, waardoor ze het als het ware hebben opgegeven. Aangezien deze scriptie specifiek gaat over krantenartikelen over modest fashion, is dit kwalijk. Er wordt namelijk in de krantenartikelen geprobeerd vrouwen die modest fashion dragen een stem te geven, maar deze vrouwen lijken niet bereikt te worden. Dit is daarnaast in strijd met wat Long en Wall (2012) zeggen, namelijk dat mediarepresentaties van groepen nooit los staan van de maatschappij en dat kranten in hun representaties zo realistisch, genuanceerd en authentiek mogelijk willen zijn. De krantenartikelen over modest fashion lijken wel degelijk los van de maatschappij te staan, omdat de drie vrouwen die ik geïnterviewd heb, aangeven dat ze zich er niet verbonden mee voelen. Ik heb

op het laatste deel van mijn laatste deelvraag (*Hoe denken drie vrouwen die modest fashion dragen over modest fashion en de manier van berichtgeving over modest fashion in Nederlandse kranten?*) daardoor geen antwoord kunnen geven. In het licht van de kritische discoursanalyse slaat dit de spijker op zijn kop: blijkbaar voelen deze vrouwen zich dusdanig machteloos, dat ze zich niet (meer) bezighouden met het nieuws. Met deze scriptie hoop ik hen toch een podium te kunnen geven.

Ten slotte, een antwoord op de hoofdvraag (*Hoe wordt er over modest fashion geschreven in Nederlandse kranten tussen 2015 en 2020 en wat is de visie van vrouwen die modest fashion dragen op (krantenartikelen over) modest fashion?*). In kranten wordt modest fashion over het algemeen verbonden aan religie. Dit gebeurt deels met de kanttekening dat het juist bedoeld is voor alle vrouwen, deels ook niet. In artikelen over modest fashion komen meer actoren voor dan in artikelen over religieuze mode en deze actoren zijn vaker passief of begunstigd. Tegelijkertijd komen er meer zeggars voor. Deze zeggars spreken vaak over gegeneraliseerde groepen, die passief of begunstigd zijn. In de artikelen wordt het meest frequent in de waarheidsmodaliteit gesproken, maar soms ook in de toestemmings- of afdekkingsmodaliteit. Dit is verschillend van artikelen over religieuze mode, waar alleen de waarheidsmodaliteit in voorkomt. Drie vrouwen die zich identificeren met modest fashion zien modest fashion alle drie anders. De één vindt de hoofddoek een essentieel onderdeel, de ander varieert in de hoeveelheid bedekking die ze draagt. Alle drie houden ze zich niet bezig met de media, dus de visie van deze vrouwen op modest fashion in de krantenartikelen is onduidelijk. Waar zowel de wetenschappelijke literatuur, de krantenartikelen als de drie vrouwen het over eens zijn, is dat modest fashion bij uitstek de uitkomst van een eigen, persoonlijke en vrije keuze is. Je zou modest fashion dus kunnen zien als een vorm van feminisme en agency, waarin autonomie van individuen vaak centraal staat.

7.2 Discussie

In deze scriptie heb ik onderzocht of er samenhang te vinden is in de krantenartikelen over modest fashion in 2019, heb ik krantenartikelen over modest fashion en religieuze mode met elkaar vergeleken en heb ik krantenartikelen over modest fashion inhoudelijk geanalyseerd. De conclusies die ik uit bovenstaande analyses getrokken heb, zijn voorgelegd aan drie vrouwen die modest fashion dragen. Daarnaast heb ik onderzocht in hoeverre de visies van deze drie vrouwen overeenkomen met wetenschappelijke literatuur en nieuws over modest fashion. In deze paragraaf reflecteer ik op het gehele onderzoek en doe ik suggesties voor vervolgonderzoek.

De methode van deze scriptie was een kritische discoursanalyse. Deze methode heb ik gekozen vanwege het diepgaande karakter ervan. Ik ben van mening dat deze methode me in staat heeft gesteld om de deelvragen nauwkeurig en genuanceerd te beantwoorden. Bij de tekstuele analyse heb ik twee elementen gekozen om te analyseren, transitiviteit en modaliteit. In dit onderzoek waren deze elementen voldoende om de teksten diepgaand te analyseren, maar ik kan niet met zekerheid zeggen dat de analyse mogelijk nauwkeuriger of uitgebreider was geweest wanneer ik andere elementen had gekozen. In een analyse van transitiviteit zijn er namelijk zes processen die je kunt analyseren (Beji, 2016). Ik heb er hier twee van gekozen, omwille van de beperkte omvang van dit onderzoek. Voor vervolgonderzoek zou het interessant zijn om alle processen mee te nemen, waarbij de verschillende elementen elkaar mogelijk kunnen versterken of juist tegenspreken.

In de analyse naar het discours rondom modest fashion, heb ik alleen krantenartikelen van 2015 tot en met 2019 geanalyseerd. Ik heb uit de krantenartikelen afgeleid welke onderwerpen

terugkomen en of deze te verbinden zijn aan een breder discours. Zo was er een tweetal tentoonstellingen over modest fashion, in Frankfurt en Schiedam. Veel krantenartikelen grijpen terug op deze evenementen. De vraag is welke correlatie er tussen deze evenementen en het nieuws is. Zou het discours over modest fashion al eerder op gang zijn gebracht door iets anders en springen de tentoonstellingen daarop in? Of staan de tentoonstellingen aan het begin van het discours en schrijven de media er daarom over? In deze scriptie heb ik slechts een correlatie geconcludeerd. Of er een causale relatie bestaat tussen evenementen en het nieuws, zou in een vervolgonderzoek onderzocht kunnen worden.

Verder bestond mijn corpus in deze scriptie slechts uit krantenartikelen. Krantenartikelen zijn een deel van het discours, maar omvatten niet het hele discours over modest fashion. Dat ik me specifiek op krantenartikelen heb gericht, is een keuze omwille van de omvang van dit onderzoek geweest. De krantenartikelen verwijzen vaak naar sociale media van actoren. Het onderzoek waar deze scriptie een begin mee heeft gemaakt zou dus uitgebreid kunnen worden door meerdere discoursen over modest fashion mee te nemen, bijvoorbeeld sociale mediaplatformen.

Mijns inziens had ik in de analyse van de sociale dimensie een meer genuanceerde analyse kunnen doen (hoofdstuk 6). Ik heb de vrouwen bewust op voorhand geen krantenartikelen over modest fashion laten lezen, om een zo open mogelijk interview te kunnen houden. Voor een vervolgonderzoek zou ik echter aanraden om dit mogelijk wel te doen, omdat ik er nu tijdens de interviews achter kwam dat deze vrouwen zich niet bezig houden met het nieuws. Dat dit zo is, is een interessante bevinding voor dit onderzoek. Als ik ze echter een aantal krantenartikelen had laten lezen, had ik meer diepgaande antwoorden over het taalgebruik in deze artikelen kunnen vergaren. Of deze vrouwen dezelfde conclusies met betrekking tot bijvoorbeeld de actoren zouden trekken als ik, blijft nu de vraag.

Een laatste punt van aandacht zou ik de diversiteit in participanten willen noemen. Daar heb ik namelijk tijdens dit onderzoek niet op gelet, vanwege de beperkte tijd die ik had. Na afloop bleek dat twee van de drie participanten modest fashion dragen vanwege hun religie, de islam. Ik heb geen onderzoek gedaan naar de vraag of dit een representatieve weergave is van de vrouwenpopulatie die modest fashion draagt, dus in een vervolgonderzoek zou hier meer aandacht aan gegeven kunnen worden. Dat de focus door de participanten in hoofdstuk 6 meer lag op de islam, is dus toeval. Dit is jammer, omdat er in de krantenartikelen over modest fashion bijvoorbeeld niet buitenproportioneel aandacht aan de islam gegeven wordt. Ik had daarom meer kunnen letten op diezelfde diversiteit binnen de participanten. Dit doet echter niets af aan de belangrijkste conclusie uit de interviews, namelijk dat deze vrouwen zich niet bezig houden met het nieuws.

Literatuurlijst

- AD/Haagsche Courant. (2017a, 15 november). Winkel met ingetogen mode. *AD/Haagsche Courant*, p. 2.
- AD/Haagsche Courant. (2017b, 27 november). Nieuwe trend in de mode. *AD/Haagsche Courant*, p. 3.
- AD/Haagsche Courant. (2017c, 22 december). Modeshow in de Megastores. *AD/Haagsche Courant*, p. 2.
- AD/Rotterdams Dagblad. (2019, 12 december). Virtual Reality in museum. *AD/Rotterdams Dagblad*, p. 6.
- Aelberts, J. (2019, 13 juni). Antwerpse influencer met 104.000 volgers zet hoofddoek af; reacties niet mild: “Je laat ons vallen”. *PZC.nl*. Geraadpleegd van <https://www.pzc.nl>
- Afshar, H. (2008). Can I see your hair? Choice, agency and attitudes: the dilemma of faith and feminism for Muslim women who cover. *Ethnic and Racial Studies*, 31(2), 411–427. <https://doi.org/10.1080/01419870701710930>
- Ajala, I. (2017). From Islamic Dress and Islamic Fashion to Cool Islam: An Exploration of Muslim Youth Hybrid Identities in the West. *The International Journal of Interdisciplinary Cultural Studies*, 12(3), 1–11. <https://doi.org/10.18848/2327-008x/cgp/v12i03/1-11>
- Allan, S. (2010). *News Culture*. New York, Verenigde Staten: McGraw-Hill Education.
- Baars, J. (2019, 27 december). Die korte broek is toch niet heilig? Mens, durf te leven! *PZC.nl*. Geraadpleegd van <https://www.pzc.nl>
- Beji, Y. (2016). Transitivity and Context in Critical Discourse Analysis. Case study: TAP headlines on regions in Tunisia. *International journal of humanities and cultural studies*, 2(4), 326–342. Geraadpleegd van <http://www.ijhcs.com/index.php/ijhcs/index>
- Blei, K. (2002, 22 augustus). Godsdienst kies je niet in supermarkt ; Grondwet; Religie is meer dan keuze van individu. *Trouw*, p. 12.
- Boellstorff, T., Nardi, B., Pearce, C., & Taylor, T. L. (2012). *Ethnography and Virtual Worlds: A Handbook of Method* (1ste editie). Princeton, New Jersey: Princeton University Press.
- Borrel, D. (2017, 24 november). Meer om het lijf. *NRC Handelsblad*, p. 16.
- Cameron, J. (2013). Modest Motivations: Religious and Secular Contestation in the Fashion Field. In Lewis, R. (Red.), *Modest Fashion: styling bodies, mediating faith* (pp. 137-157). Londen, Verenigd Koninkrijk: I.B.Tauris.
- De Telegraaf. (2019, 18 december). Musea kopen samen kunst. *De Telegraaf*, p. 15.
- Deul, J. (2015, 29 april). Niet te strak, te kort of te bloot. *Brabants Dagblad*, p. 3.
- De Weekkrant. (2019, 17 april). 1e paasdag het 3e #familyfirst event. *De Weekkrant*, p. 1.
- Don, S. (2019a, 28 oktober). Workshops vol kimono's, sluiers en mantels tijdens Modest Fashion tentoonstelling. *AD/Algemeen Dagblad.nl*. Geraadpleegd van <https://www.ad.nl>
- Don, S. (2019b, 18 december). Musea kopen samen deze lichtgevende “publiekstrekker”. *AD/Algemeen Dagblad*. Geraadpleegd van <https://www.ad.nl>
- Fairclough, N. (2001). Critical discourse analysis as a method in social scientific research. In R. Wodak & M. Meyer (Reds.), *Methods of critical discourse analysis* (pp. 121–138). Thousand Oaks, Canada: SAGE Publications.

- Hall, S. (2013). The work of representation. In Hall, S., Evans, J., & Nixon, S. (Red.). *Representation* (2de editie) (pp. 1-59). Thousand Oaks, Canada: SAGE Publications.
- Halliday, M. A. K., & Matthiessen, C. M. I. M. (2014). *Halliday's Introduction to Functional Grammar* (4de editie). Abingdon, Verenigd Koninkrijk: Routledge.
- Hering, F. (2019a, 11 mei). Altijd zichzelf. *Het Parool*, pp. 53–54.
- Hering, F. (2019b, 12 mei). Halima Aden, hemelbestormer in een hijab. *Het Parool*. Geraadpleegd van <https://www.parool.nl>
- Hoggard, L. (2013). Modesty regulators: Punishing and Rewarding Women's Appearances in Mainstream Media. In Lewis, R. (Red.), *Modest Fashion: styling bodies, mediating faith* (pp. 175-189). Londen, Verenigd Koninkrijk: I.B.Tauris.
- Jørgensen, M., & Phillips, L. J. (2002). *Discourse Analysis as Theory and Method*. Thousand Oaks, Canada: SAGE Publications.
- Korteweg, A. C., & Yurdakul, G. (2014). *The Headscarf Debates: Conflicts of National Belonging* (1ste editie). Amsterdam, Nederland: Amsterdam University Press.
- Kool, D. (2019, 12 mei). Frans sportkledingmerk schrapt "hardloophijab" na bedreigingen. *De Volkskrant*, p. 12.
- Koyuncu Lorasdağı, B. (2009). The Headscarf and Emancipation in the Netherlands. *Feminism & Psychology*, 19(3), 328–334. <https://doi.org/10.1177/0959353509105623>
- Krijger, A. (2019, 16 maart). De trends in de moslimamode. *NRC Handelsblad*, p. 12.
- Lewis, R. (2013a). Fashion forward and faith-tastic! Online Modest Fashion and the Development of Women as Religious Interpreters and Intermediaries. In Lewis, R. (Red.), *Modest Fashion: styling bodies, mediating faith* (pp. 41-66). Londen, Verenigd Koninkrijk: I.B.Tauris.
- Lewis, R. (2013b). Introduction: Mediating Modesty. In Lewis, R. (Red.), *Modest Fashion: styling bodies, mediating faith* (pp. 1-13). Londen, Verenigd Koninkrijk: I.B.Tauris.
- Lewis, R. (2015). Uncovering Modesty: Dejabis and Dewigies Expanding the Parameters of the Modest Fashion Blogosphere. *Fashion Theory*, 19(2), 243–269. <https://doi.org/10.2752/175174115x14168357992472>
- Lewis, R. (2018). Modest Fashion and Anti-Fashion. In A. M. Almila & D. Inglis (Red.), *The Routledge International Handbook to Veils and Veiling* (pp. 139–151). Abingdon, Verenigd Koninkrijk: Taylor & Francis.
- Lewis, R., & Tarlo, E. (2011). *Modest dressing: faith based fashion and the internet retail*. Geraadpleegd van http://ualresearchonline.arts.ac.uk/4911/1/LCF_MODEST_FASHION_ONLINE.pdf
- Long, P., & Wall, T. (2012). *Media Studies: Texts, Production, Context* (2de editie). Abingdon, Verenigd Koninkrijk: Routledge.
- Luijters, S. (2019, 13 december). *Op de Modest Fashion Week is mode niet kort en strak maar lang en elegant*. Geraadpleegd op 4 april 2020, van <https://www.parool.nl/ps/op-de-modest-fashion-week-is-mode-niet-kort-en-strak-maar-lang-en-elegant~b60881fd/?referer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F>
- Midden, E. (2017). The arena of religion: Malala and contemporary feminism. In R. Buikema & L. Plate (Red.), *Doing Gender in Media, Art and Culture: A Comprehensive Guide to Gender Studies* (pp. 24–35). Londen: Routledge.
- Miller, D. (2005). Introduction. In S. Küchler & D. Miller (Red.), *Clothing as Material Culture* (pp. 1-19). New York, Verenigde Staten: Macmillan Publishers.

- Miller, D. (2013). Denim: The Modesty of Clothing and the Immodesty of Religion. In Lewis, R. (Red.), *Modest Fashion: styling bodies, mediating faith* (pp. 121-136). Londen, Verenigd Koninkrijk: I.B.Tauris.
- Modest Fashion Weeks. (z.d.). *About MFW*. Geraadpleegd op 4 april 2020, van <https://www.modestfashionweeks.com/about-mfw>
- Moors, A. (2013). ‘Discover the beauty of modesty’: Islamic Fashion Online. In Lewis, R. (Red.), *Modest Fashion: styling bodies, mediating faith* (pp. 17-40). Londen, Verenigd Koninkrijk: I.B.Tauris.
- Narinx, C. (2019a, 22 december). Modest Fashion laat zien dat het dragen van sluiers en hoofddoeken van alle tijden is. *De Volkskrant*. Geraadpleegd van <https://www.volkskrant.nl>
- Narinx, C. (2019b, 28 december). Conscious fashion. *De Volkskrant*, pp. 14–19.
- Neijts, E. (2019, 27 maart). Sunaina maakt sprookjes uit 1001 nacht: Eerste show haalt Italiaanse Vogue. *De Havenloods*, p. 29.
- Roukema, M. (2019, 19 oktober). Hoe lang en wijd weer in de mode is. *Reformatorisch Dagblad*, p. 12.
- Renkema, J. (2012). *Introduction to Discourse Studies* (Herziene druk). Amsterdam, Nederland: John Benjamins Publishinging Co.
- Sandikci, Ö., & Ger, G. (2005). Aesthetics, Ethics and Politics of the Turkish Headscarf. In S. Kùchler & D. Miller (Red.), *Clothing as Material Culture* (pp. 21–39). New York, Verenigde Staten: Macmillan Publishers.
- Schoonenboom, M. (2019, 27 juni). Mode als conflictstof; Mode De hoofddoek. Dwang of keuze? *De Groene Amsterdammer*, p. 54.
- Schouten, T. (2019, 19 maart). Den Haag als modestad op de kaart zetten. *AD/Haagsche Courant*, p. 5.
- Schuurs, U., & De Groot, E. (2013). Genreanalyse. In J. Karreman & R. Van Enschot (Red.), *Tekstanalyse: Methoden en toepassingen* (pp. 197–238). Assen, Nederland: Koninklijke Van Gorcum.
- Shadid, W. (2005). Berichtgeving over moslims en de islam in de westerse media: Beeldvorming, oorzaken en alternatieve strategieën. *Tijdschrift voor Communicatiewetenschap*, 33(4), 330–346.
- Subaàzi, I. (2019a, 21 september). Conservatieve kleding draait om vrijheid. *Trouw*, pp. 6-7.
- Subaàzi, I. (2019b, 21 september). De nieuwe gezichten van de catwalks. *Trouw*, pp. 6–7.
- Titton, M. & Gaugele, E. (2019). Fashion and Postcolonial Critique: An Introduction. In Gaugele, E. & M. Titton, (red.) *Fashion and Postcolonial Critique* (pp. 10-37). Berlijn: SternbergPress.
- Van de Poll, W. (2019, 8 april). Het Frankfurter museum stelt hoofddoeken tentoon: ‘Een compleet nieuw beeld van de moslimvrouw’. *Trouw*. Geraadpleegd van <https://www.trouw.nl>
- Van der Gaag, S. (2019, 10 april). Jurk voor de koningin zou geweldig zijn. *AD/Rotterdams Dagblad*, pp. 4–5.
- Van der Werf, N. (2017, 27 november). “Ik voel me hier heerlijk in”. *AD/Haagsche Courant*, pp. 2–3.
- Van Rossem, M. (2019, 26 september). Bedekt maar niet per se bescheiden. *NRC Handelsblad*, p. 18.
- Van Veen, E. (2019, 7 september). De refocode. *De Volkskrant*, pp. 40–47.

- Wennemars, R. (2019, 1 maart). Sporthijab. *De Stentor*, p. 2.
- Wilson, E. (2013). 'Can we discuss this?'. In Lewis, R. (Red.), *Modest Fashion: styling bodies, mediating faith* (pp. 158-172). Londen, Verenigd Koninkrijk: I.B.Tauris.
- Woodhead, L. (2013). Foreword. In Lewis, R. (Red.), *Modest Fashion: styling bodies, mediating faith* (pp. xvii-xx). Londen, Verenigd Koninkrijk: I.B.Tauris.
- Woodward, S. (2005). Looking Good: Feeling Right – Aesthetics of the Self. In S. Küchler & D. Miller (Red.), *Clothing as Material Culture* (pp. 21–39). New York, Verenigde Staten: Macmillan Publishers.

Bijlage

Bijlage 1 Resultatenlijst religieuze mode LexisNexis

Results for: "islamitische mode" or "religieuze mode" or "chris..."

1. Partij Turkse premier zorgt voor verrassing door te winnen
Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Mar 29, 1994 | Source: Trouw
... Pierre Cardin te zullen uitnodigen om een modeshow te verzorgen voor islamitische mode . De partij hoedt zich er verder voor zich openlijk uit ...
2. Dallas aan de Nijl (FOTO)
Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Dec 10, 1994 | Source: Trouw
... Groningen , hield donderdagavond een lezing 'Dallas aan de Nijl', over islamitische mode in het museum voor land en volkenkunde in Rotterdam. Zij behandelde ...
3. Skelet voor de anatoom, windsels voor de directeur
Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Feb 10, 1995 | Source: Trouw
... lectruur. Het bevredigt niet alleen de belangstelling voor Oudegyptische wereldlijke en religieuze mode , maar ook de nieuwsgierigheid naar bijzonderheden omtrent de fabricage van ...
4. Hoe langer je leeft, des te minder weet je waarom
DAGBOEKEN VAN FRIEDRICH HEBBEL
Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Feb 02, 1996 | Source: Het Parool
... aangenaam boek omdat de schrijver, onafhankelijk van welke artistieke, filosofische of religieuze mode ook, dertig jaar lang noteerde hoe hij over de toestand in ...
5. Maai Gkaaaaaat!
Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Oct 26, 1996 | Source: Trouw
... nieuwe mens waarover toen zo gazeus werd gezwateld, zo zal de religieuze mode , mocht zij niet tegen te houden zijn, op korte termijn ...
6. Wiens God?
Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Feb 14, 1997 | Source: NRC Handelsblad
... Gerrit Komrij is een recalcitrant groeps gesprek over het geloof en de religieuze mode van dit moment. Dat de gelovigen daar niet altijd even goed ...
7. G. Komrij moet niets hebben van geloofsschrijvers

... noemen. "Ik schrijf maar een potje weg", zegt hij zelf. De religieuze mode onder veel van zijn collega- auteurs zette Komrij aan tot het schrijven ...

8. Interview met schrijver Gerrit Komrij

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Mar 11, 1997 | Source: Brabants Dagblad
... als gevreesde pen kreeg hij in 1993 de PC Hooftprijs. De religieuze mode onder veel van zijn collega's zette Komrij aan tot het schrijven ...

9. Interview met Gerrit Komrij

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Mar 15, 1997 | Source: Eindhovens Dagblad
... hij de Nederlandse literatuur onverminderd nauwlettend in de gaten houdt. De religieuze mode onder veel van zijn collega-auteurs zette Komrij aan tot het schrijven ...

10. Op zoek naar geloof

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Mar 28, 1997 | Source: Leeuwarder Courant
... van hun geloof zijn gevallen heeft hij een hekel aan die religieuze mode . Möring noemde zichzelf „iemand die wil dat God bestaat, maar ...

11. 'Moderne vrouwen dragen ineens een hoofddoek'

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Oct 24, 1998 | Source: Trouw
... De film toont dat in Tekbir-ateliers zoveel mogelijk naar Westerse snit islamitische mode wordt gemaakt. "We maken de rok wat langer en zorgen dat ...

12. Voor liefde is het veel te heet ; Syrie

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Aug 24, 2001 | Source: AD/Algemeen Dagblad
... dat een meisje of jonge vrouw zich of geheel bedekt volgens islamitische mode en met hoofddoeken en lange, donkere jassen over straat gaat, of ...

13. Godsdienst kies je niet in supermarkt ; Grondwet; Religie is meer dan keuze van individu

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Aug 22, 2002 | Source: Trouw
... invloed op. Op een bepaald moment blijkt de mode, ook de religieuze mode , te zijn veranderd. Zoals we dat vandaag in gesecculariseerd Nederland ...

14. Imams dreigen ontwerpster van Allah-jurk met de dood

... Imams dreigen ontwerpster van Allah-jurk met de dood Jeruzalem Een islamitische mode - ontwerpster die een van haar creaties sierde met de naam van ...

15. Porno chic in glamourglossy's ; Modefotograaf Helmut Newton kickt op blote bitches

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Jun 21, 2003 | Source: AD/Algemeen Dagblad
... PERSONALIA Helmut Newton (1920) De joodse (mode)fotograaf Helmut Newton kwam in het Berlijn van de jaren 20 ...

16. Zelfbewust

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Oct 01, 2005 | Source: NRC Handelsblad
... van broek, tuniek of jasje. Busana muslim, heet dat in Indonesie, islamitische mode , en ik zie tot mijn genoegen dat ook moslima's van ...

17. Jood zijn mag weer in Polen

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Feb 16, 2006 | Source: De Stentor
... vrezen dat Joden hun bezit komen opeisen', zegt Sokolowska. 'De ' Joodse-mode ' beperkt zich tot de grote anonieme stad.' Delfina, Kacper en ...

18. Jood zijn is in het moderne Polen in

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Feb 17, 2006 | Source: Leeuwarder Courant
... vrezen dat joden hun bezit komen opeisen", zegt Sokolowska. "De ' joodse mode ' beperkt zich tot de grote anonieme stad." Delfina, Kacper en ...

19. Polen eindelijk toe aan een Joods museum ; boeken over het jodendom worden verslonden

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Feb 23, 2006 | Source: Het Parool
... vrezen dat Joden hun bezit komen opeisen," zegt Sokolowska. "De ' Joodse mode ' beperkt zich tot de grote anonieme stad." Delfina, Kacper en ...

20. Inhoud

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Jul 22, 2006 | Source: Elsevier Weekblad
... met de mantel der liefde te bedekken. De Arabische taal 3 Islamitische mode 6 Misère van de moslims 7 Vijandschap in Nigeria 8 De ...

21. Noushin Tarighi 's reportage over islammode

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Sep 06, 2006 | Source: Trouw
... Tarighi Tweehonderd Iraanse parlementsleden hebben voor het voorstel gestemd om de islamitische mode te bevorderen. Na een jaar van onderzoek en discussie heeft het ...
... in Iran gisteren eenstemmig ingestemd met het voorstel tot 'bevordering van islamitische mode en kleding'. Achtergrond is zorg over het binnendringen van westerse mode ...

22. De Indonesische moslima wil niet sexy, maar wel elegant over straat

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Jan 06, 2007 | Source: NRC Handelsblad
... de islam de overheersende religie. Het zijn voornamelijk vrouwen die de islamitische mode ontwerpen. Die voelen dat volgens Jeny beter aan. Elegantie is het ...
... te laten. Ook bij de Miss Islam-verkiezing zullen de kandidaten eigentijdse islamitische mode dragen. Populaire vrouwenbladen als Nur nemen er alvast een voorschot op, ...

23. Burberry en Gucci om het hoofd

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Feb 27, 2007 | Source: Het Parool
... voor Moors een belangrijke reden om zich aan een onderzoek naar islamitische mode te wijden. "Er worden zoveel dingen over islam en kleding verkondigd ...

... dracht is aan trends onderhevig. De Amsterdamse professor Annelies Moors onderzoekt islamitische mode . 'In alle culturen is mode heel dwingend.' BREGJE LAMPE Te ...
... half miljoen euro van de Europese Unie voor een onderzoek naar islamitische mode in Amsterdam en elders in Europa....
... dracht is aan trends onderhevig. De Amsterdamse professor Annelies Moors onderzoekt islamitische mode . 'In alle culturen is mode heel dwingend.' BREGJE LAMPE Te ...
... half miljoen euro van de Europese Unie voor een onderzoek naar islamitische mode in Amsterdam en elders in Europa. Moors studeerde Arabisch aan de ...
... die dat zeggen. Integendeel." Moors richt zich op de relatie tussen islamitische mode en religie. "Maar ook bij andere religies speelt mode een rol. ...

24. Islamitische modeshow met jurken met doorzichtige mouwen en riemen die het bovenlichaam accentueren

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Sep 17, 2007 | Source: Het Parool

... Maar er is een teleurstelling. "Dit is geen islamitische mode ," zegt onderzoeker Annelies Moors. Bezoekers herkennen er Marokkaanse avond- of ...
... te beschouwen. Want het hoofddoekje is toch het onderscheidende kenmerk van islamitische mode , weet Moors. Wel wordt die op meer manieren en boven ...
... verschillende outfits gedragen, aldus de onderzoekster, die een Europese studie naar islamitische mode leidt. Een hoofddoek met tijgerprint is op de markt in Bos ...
... topje en strakke spijkerbroek Addie Schulte AMSTERDAM - Zonder hoofddoek geen islamitische mode
. Verder is er van alles mogelijk. In Felix Meritis spraken ...
... indruk kan maken. Maar er is een teleurstelling. "Dit is geen islamitische mode ," zegt onderzoeker Annelies Moors. Bezoekers herkennen er Marokkaanse avond- of ...
... te beschouwen. Want het hoofddoekje is toch het onderscheidende kenmerk van islamitische mode , weet Moors. Wel wordt die op meer manieren en boven ...
... verschillende outfits gedragen, aldus de onderzoekster, die een Europese studie naar islamitische mode leidt. Een hoofddoek met tijgerprint is op de markt in Bos ...

25. De kwetsbaarheid van de moeder-dochterrelatie

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Sep 28, 2007 | Source: Het Financieele Dagblad

... geplaatst en gekoppeld aan de laatste trends op het gebied van islamitische mode , muziek en Marokkaanse jeugdcultuur. Maar de tentoonstelling is een stuk ...

26. Minder islam

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Mar 08, 2008 | Source: NRC Handelsblad

... als met die nog geen honderd vrouwen in een boerka. Die islamitische mode , want een mode is het, waait over. Maar links is ...

27. Moslima's in een hokje;'Jonge moslima's zijn een grote groep die veel te besteden heeft'

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Nov 25, 2008 | Source: Het Parool

... studente die haar zou kunnen helpen bij een grootschalig onderzoeksproject naar islamitische mode . Daar is ze al een tijdje mee bezig en voor ...

28. Een moslimproduct laat zien waar je voor staat;Islam

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Dec 16, 2008 | Source: Trouw

... kun je je verweren tegen negatieve publiciteit." VOLLEDIGE TEKST: Webwinkels prijzen islamitische mode niet alleen aan als een uitdrukking van gehoorzaamheid aan Allah, maar ...

29. Modebewuste jonge moslima houdt van winkelen

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Jan 14, 2009 | Source: De Gelderlander

... studente zocht die zou kunnen helpen bij een grootschalig onderzoeksproject naar islamitische mode . Moors kreeg voor dat onderzoek zelfs een subsidie van een ...

30. Het modebewustzijn van jonge moslima's

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Feb 09, 2009 | Source: Limburgs Dagblad

... Blz. 2 Het modebewustzijn van jonge moslima's SCALA ' Islamitische mode in Nederland' heet het onderzoek dat Charlotte Corstanje deed naar het ...

31. Islamitische mode;ten hove

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Feb 23, 2009 | Source: Trouw

Islamitische mode ten hove Weer aardig bij op het terrein van de islamitische mode . In de krant van woensdag en vrijdag passeerden het gewone ...

32. Hip in hidjab

Jurisdiction: Belgium, Kingdom of | Date: Mar 25, 2009 | Source: Knack

... 'halalmode', maar is er echt zo'n verschil met westerse mode ? Islamitische mode bestaat eigenlijk niet, want de islam heeft niets te maken met ...

33. 'Gelovige vrouw wil ook mooi zijn';In Turkije is een nieuwe, islamitische middenklasse ontstaan, tot bezorgdheid van de oude elite

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Feb 17, 2010 | Source: de Volkskrant

... kleden', zegt Aydan. 'Er waren lange tijd zelfs geen fabrieken die religieuze mode produceerden. Als vrouwen zich islamitisch wilden kleden, moesten ze hun kleren ...

34. Moslim kak;mode volgens Aynouk Tan

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: May 29, 2010 | Source: NRC Handelsblad

... hoofddoek refereert alleen aan mijzelf." De afgelopen jaren zagen ze de islamitische mode veranderen. Van zwart en traditioneel naar kleurige sneakers en skinny jeans, ...

35. Een goede moslima worden in trendy moslimkleding

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Jul 03, 2010 | Source: Brabants Dagblad

... op de kaart probeert te zetten als het mekka van de islamitische mode -industrie is volgens haar logisch. "Indonesië is zo rijk aan culturen ...

... Kleurrijker, vernieuwend en stijlvoller. Hadi is niet bang dat vrouwen alleen maar islamitische mode

dragen omdat het hip en trendy is: "Dat is een mooie ...

... in Indonesië, waar de meeste moslims ter wereld wonen, dragen speciale islamitische mode . De ontwerpers houden zich strikt aan de regels die staan ...

... Indonesië zet zichzelf op de kaart als het mekka van de islamitische mode -industrie. Met gekleurde en gewaagde designs gaat het de boer op ...

... restricties? VOLLEDIGE TEKST: MODE Indonesië wil het mekka worden van de islamitische mode - industrie - Ontwerpers houden zich strikt aan de regels die staan ...

... Indonesië zet zichzelf op de kaart als het mekka van de islamitische mode -industrie. Met gekleurde en gewaagde designs gaat het de boer op ...

... restricties? VOLLEDIGE TEKST: MODE Indonesië wil het mekka worden van de islamitische mode - industrie - Ontwerpers houden zich strikt aan de regels die staan ...

36. Een goede moslima in trendy kleding

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Jul 03, 2010 | Source: Dagblad van het Noorden

... zich op de kaart probeert te zetten als het mekka van de islamitische mode -industrie is volgens haar logisch. "Indonesië is zo rijk aan culturen ...

... Kleurrijker, vernieuwend en stijlvoller. Hadi is niet bang dat vrouwen alleen maar islamitische mode

dragen omdat het hip en trendy is: "Dat is een mooie ...

... Ayu Utami ziet geen direct gevaar in de popularisering van de islamitische mode , zolang het dragen ervan niet wordt geïnstitutionaliseerd. "Direct na de ...

... Een goede moslima in trendy kleding Door Esther de Jong REPORTAGE ISLAMITISCHE MODE

Indonesië als het mekka van de islamitische modeindustrie 3 Hoe moeilijk ...

... in Indonesië, waar de meeste moslims ter wereld wonen, dragen speciale islamitische mode . De ontwerpers houden zich strikt aan de regels die staan ...

... zich op de kaart probeert te zetten als het mekka van de islamitische mode -industrie is volgens haar logisch. "Indonesië is zo rijk aan culturen ...

... Kleurrijker, vernieuwend en stijlvoller. Hadi is niet bang dat vrouwen alleen maar islamitische mode

dragen omdat het hip en trendy is: "Dat is een mooie ...

37. KLEDING ONTWERPEN Indonesië mekka islamitische mode-industrie - Goedemoslimaworden in trendy moslimmode

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Jul 05, 2010 | Source: De Gelderlander

... in Indonesië, waar de meeste moslims ter wereld wonen, dragen speciale islamitische mode . De ontwerpers houden zich strikt aan de regels die staan ...

... KLEDING ONTWERPEN Indonesië mekka islamitische mode -industrie - Goedemoslimaworden in trendy moslimmode ESTHER DE JONG SAMENVATTING Indonesië

...

... Indonesië zet zichzelf op de kaart als het mekka van de islamitische mode -industrie. Hoe moeilijk is het kleding te ontwerpen met religieuze restricties? ...

... Indonesische vrouwen tijdschrift voor moslima's, is niet bang dat vrouwen alleen maar islamitische mode dragen omdat het hip en trendy is: "Dat is een mooie ...

38. Iran geeft richtlijn voor haardracht

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Jul 07, 2010 | Source: Reformatorisch Dagblad

... AP) Een particuliere Iraanse organisatie die zich bezighoudt met islamitische mode heeft een nieuwe lijst uitgevaardigd met cultureel verantwoorde haardracht voor mannen. ...

39. Geen titel

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Jul 08, 2010 | Source: Het Parool

... AP) Iraanse richtlijnen voor mannenkapsels TEHERAN Een Iraanse organisatie voor islamitische mode heeft een nieuwe lijst uitgevaardigd voor de haardracht voor mannen. Het ...

40. Haarpolitie Iran jaagt op westerse kapsels

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Jul 08, 2010 | Source: AD/Algemeen Dagblad
... particuliere Iraanse organisatie die zich op voorspraak van mullahs bezighoudt met islamitische mode . De voorzitter van de groep, Jaleh Khodayar, stelt dat paal ...

41. Heilige huisjes niet veilig op toneel

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Nov 15, 2010 | Source: Trouw
... rol als Deus ex machina, ook tonen de spelers de nieuwste religieuze mode , zoals hippe boerka's. De scènes worden afgewisseld door hymnen van ...

42. Kledinglijn voor moslima s

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Nov 27, 2010 | Source: AD/Haagsche Courant
... kledingvoorschriften, maar dan modieuzer. In Engeland en Amerika heb je leuke islamitische mode die valt onder de richtlijnen van de islam, vertelt Sluis. In ...
... kijkje in haar atelier aan de Taj Mahalplaats 16 in Delft. Islamitische mode uit Delft moet hele land veroveren Mijn kleding heeft mooie lijnen, ...

43. 'Dit Arabisch 1848 toont dat democratie en islam samengaan'

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Mar 03, 2011 | Source: NRC Handelsblad
... islamiseringsproces is voortgegaan in het Midden-Oosten. Het is overal. Er is islamitische mode , islamitisch fastfood, islamitisch bankieren. Juist doordat alles is geïslamiseerd is ...

44. 'Religieuze mode' in de processie

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Jun 04, 2011 | Source: Dagblad De Limburger
... Blz. 6 ' Religieuze mode ' in de processie door Vikkie Bartholomeus MODE Ontwerpers verwerken hedendaagse ...

45. Orgelconcerten

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Aug 04, 2011 | Source: Noordhollands Dagblad
... gratis en volgende week is er ook een kleine tentoonstelling van religieuze mode ; van liturgische gewaden tot doopjurken. Helaas niet toegankelijk voor rolstoelen.Kunstmarkt ...

46. Verleiding van luiert en lingerie

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Jun 12, 2012 | Source: De Gelderlander
... People of the Labyrinths wil ze vragen zich te buigen over religieuze mode . En Spijkers en Spijkers, voor de hand liggend vanwege hun ...

47. En opnieuw slaan de nieuwe atheïsten toe

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Jul 04, 2012 | Source: de Volkskrant
... rechter die jongensbesnijdenis aanmerkte als vorm van kindermishandeling volgde de anti-religieuze mode die sinds 9/11 van kracht is. Kinderen in een religieuze traditie ...

48. Religieuzen worden juist te veel ontzien
Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Jul 10, 2012 | Source: de Volkskrant
... heeft dan ook niets te maken met een of andere anti- religieuze mode die sinds 9/11 van kracht is, zoals Stein beweert. De rechter ...
49. De muur in het hoofd Ido Meijer, Jood uit West-Jeruzalem: 'We moeten als gelijken samenleven' Mahmoud, Palestijn uit Oost-Jeruzalem: 'Ik wil de stad niet delen met de Israëliërs'
Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Nov 23, 2013 | Source: NRC Handelsblad
... Dit zou een betere Zuid-Europese buitenwijk kunnen zijn - op de religieuze mode na. De meeste mannen dragen een keppel of een zwarte hoed. ...
50. Gebruikt toiletpapier als oorlogswapen;NIEUWS IN DE MARGE
Jurisdiction: Belgium, Kingdom of | Date: Feb 10, 2016 | Source: Knack
... Al Jazeera . Voorlopig is er nog een gebrek aan creatieve islamitische mode , maar die leemte wordt steeds vaker ingevuld door lokale ontwerpers. ...
51. Franse stewardess: geen hoofddoek
Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Apr 04, 2016 | Source: Limburgs Dagblad
... hoofddoek door Frank Renout REL Op vluchten naar Iran Ook ophef islamitische mode in winkel PARIJS – Franse stewardessen van Air France zijn in ...
... grote ophef door zich op televisie uit te spreken tegen ` islamitische mode ', zoals hoofddoeken. Volgens haar gedragen winkels als H&M , Dolce& ...
52. Frankrijk op barricaden over plicht hoofddoek
Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Apr 04, 2016 | Source: AD/Algemeen Dagblad
... week ophef door zich op televisie uit te spreken tegen ' islamitische mode ', zoals hoofddoeken. Volgens haar gedragen winkels als H&M , Dolce ...
53. Franse stewardessen moeten in Iran verplicht hoofddoek dragen
Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Apr 04, 2016 | Source: Leeuwarder Courant
... grote ophef door zich op televisie uit te spreken tegen ' islamitische mode ', zoals hoofddoeken. Volgens haar gedragen winkels als H&M , Dolce ...
54. Franse stewardess weigert verplichte hoofddoek in Iran
Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Apr 04, 2016 | Source: BN/DeStem
... veroorzaakte vorige week ophef door zich uit te spreken tegen ' islamitische mode ', zoals hoofddoeken. Volgens haar gedragen winkels als H&M , Dolce ...
55. 'Linkse partijen zijn nauwelijks te onderscheiden van centrumrechts'
Jurisdiction: Belgium, Kingdom of | Date: May 04, 2016 | Source: Knack

... trekt u de grens? MOUFFE:Neem de controverse in Frankrijk over de islamitische mode die door grote merken wordt gecommmercialiseerd. De buitensporige commercialisering die zelfs ...

56. In de religieuze soaps wordt het straatbeeld bepaald

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Jun 20, 2017 | Source: NRC.NEXT

... procent van de ruim 250 miljoen inwoners moslim is. Islamitische bioscoopfilms, islamitische mode , islamitisch bankieren; het is hier de afgelopen jaren allemaal flink ...

57. De trends in de moslimmode

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Mar 16, 2018 | Source: NRC Handelsblad

... Dress. Harvard University Press, 250 blz. € 23,99 Anna Krijger ABSTRACT Islamitische mode in Teheran, Yogyakarta en Istanbul Islamitische kledingstijlen verschillen wereldwijd. Wél of ...
... mogen inschatten. Pious Fashion is het resultaat van Bucars onderzoek naar islamitische mode in drie grote steden: Teheran, Yogyakarta en Istanbul . Bucar beschrijft ...

58. Glamour in de Kaukasus

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Jun 19, 2018 | Source: de Volkskrant

... de Kadyrovs. In de etalage met een mix van westerse en islamitische mode hangen jurken van meer dan duizend euro. Maar neem een zijstraat ...

59. Frans sportkledingmerk schrapt 'hardloophijab' na bedreigingen

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Feb 28, 2019 | Source: de Volkskrant

... willen bedekken. Veel Fransen zien het echter als 'een onderwerping aan islamitische mode '. 'Ademend, en beweegt niet tijdens het rennen.' Zo prees Decathlon ...
... Boyer, Kamerlid van de gematigd-rechtse Les Républicains, betreurt 'deze onderwerping aan islamitische mode '. Meerdere politici riepen op tot een boycot van Decathlon. Kamerlid ...

60. Sporthijab

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Mar 01, 2019 | Source: De Stentor

... met een hoofddoek die geen klein fortuin kost? 'Onderwerping aan de islamitische mode ' en 'seksuele apartheid' wordt het door verschillende partijen in Frankrijk ...

61. Alles moet weg;1 op de 3 Vlaamse kerken wordt herbestemd: wat met de inboedels?

Jurisdiction: Belgium, Kingdom of | Date: Aug 28, 2019 | Source: Knack

... versmaden. Het Nederlandse merk Stadelmaier, dat was de Gucci van de religieuze mode : een standaardset met een kazuifel, een koorkap en twee dalmatieken ...

Bijlage 2 Resultatenlijst modest fashion LexisNexis

Results for: "modest fashion"

1. Niet te strak, te kort of te bloot
Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Apr 29, 2015 | Source: Brabants Dagblad
... eigen label: Nesci (afgeleid van het Engelse 'necessity' ofwel 'noodzaak'). ' Modest fashion ' willen ze hun ingetogen, vrouwelijke stijl niet noemen. Ook al ...

2. Een moslimahoekje voor het Suikerfeest
Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Jul 17, 2015 | Source: Trouw
... vaste collectie op te nemen." Omschrijf je kleding eens? "Als ' modest fashion '. Mijn merk is niet alleen voor moslima's, maar voor alle ...

3. Natuurlijke reflex van mensen is zich te bedekken, niet ontbloten
Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Sep 21, 2016 | Source: NRC Handelsblad
... moslimmode. In mei vond hier voor de tweede keer de International Modest Fashion Week plaats. Volgens het rapport Global Islamic Economy werd in 2014 ...

4. 'Ik wil dat vrouwen de wind in hun haren kunnen voelen';Darya Safai over haar vlucht uit Iran
Jurisdiction: Belgium, Kingdom of | Date: Oct 19, 2016 | Source: Knack
... journaliste en moslima Noor Tagouri, die er een pleidooi houdt voor modest fashion . Safai knijpt haar donkere ogen tot spleetjes wanneer de term ...

5. Winkel met ingetogen mode
Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Nov 16, 2017 | Source: AD/Haagsche Courant
... zaterdag terecht in de winkel HazanahxNesci in winkelcomplex MegaStores. Er wordt Modest Fashion - ingetogen mode - van allerlei merken verkocht. Bekijk de oorspronkelijke ...

6. Meer om het lijf
Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Nov 24, 2017 | Source: NRC Handelsblad
... witte pareltje genaaid en een wijde witte broek? Heel modest. „In modest fashion bestaan geen regels, alleen voorkeuren", zegt Ahmed Ali, die ook kledingmerk ...
... goed, maar te strak bij mijn heupen. De pasvorm is bij modest fashion heel belangrijk, het is gericht op vrouwen uit de ‘mena’ – ...

... te bereiken, ziet bij de meeste kledingmerken nu pas interesse in modest fashion . Lang dachten ze dat deze doelgroep sober was en alleen ...
... Suryana-Ayaz heeft in Den Haag een winkel met alleen maar ‘ modest fashion ’, ingetogen kleding. HazanahxNesci is de eerste Nederlandse winkel in zijn soort. „Simpel gezegd is modest fashion mode met net iets meer stof", zegt Enaam Ahmed Ali (24), ...

... moslima's in 2015 wereldwijd 44 miljard dollar (37,4 miljard euro) aan modest fashion spendeerden, in 2021 is dat vermoedelijk zo'n 66 miljard dollar. Volgens ...
... zitten te wachten. Hij noemt de „waarden achter islamitische merken". Achter modest fashion bijvoorbeeld, zegt hij, zit de waarde dat meer stof om het ...
... Jurken uit de ramadan-collectie van DKNY . Foto dkny Kleding van modest-fashion-merk Hazanah Foto's Hazanah...

7. 'Ik voel me hier heerlijk in'

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Nov 27, 2017 | Source: AD/Haagsche Courant ... (36), moeder van twee kinderen, hebben beiden een online winkel in modest fashion (respectievelijk Nescifashion.com en Hazanah.com). „Die zijn we begonnen omdat we het ...
... jonge vrouwen werden vervolgens door de MegaStores benaderd om met hun modest fashion een leegstaande winkelruimte van 700 vierkante meter te vullen. De tijdelijke ...
... De eerste ' modest fashion ' store in Nederland - HazanahxNesci - is onlangs op de ...
... in de etalage hoeft te zetten. Modest kan verschrikkelijk aantrekkelijk zijn. Modest fashion is daarom niet alleen een gat in de markt voor moslima's ...
... (36), moeder van twee kinderen, hebben beiden een online winkel in modest fashion (respectievelijk Nescifashion.com en Hazanah.com). „Die zijn we begonnen omdat we het ...
... store HazanahxNesci winkelen moslima's naast jonge blondines en vlotte Haagse vijftigers. Modest fashion blijkt niet alleen vrouwen met strenge hoofddoeken aan te spreken. Mooie ...
MODEST FASHION Verhullende moslimmode ook bij westerse vrouw populair De eerste 'modest fashion ' store in Nederland - HazanahxNesci - is onlangs op de ...

8. Nieuwe trend in de mode

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Nov 27, 2017 | Source: AD/Haagsche Courant ... euro die alleen al de moslimvrouwen van de wereld jaarlijks aan modest fashion spenderen. De modest fashiontrend lijkt momenteel samen te vallen met het ...
... waarin wijd vallende lange broeken en grote verhullende vesten populair zijn. Modest fashion is niet alleen bedoeld voor religieuze vrouwen. De lange vloeiende lijnen ...
... Blz. 3 Nieuwe trend in de mode Modest Modest Fashion staat voor een kledingtrend waarbij minder huid te zien is dan ...
... meer verhult dan de Westerse mode-industrie tot voor kort liet zien. Modest fashion rukt echter op. Merken als ...
... euro die alleen al de moslimvrouwen van de wereld jaarlijks aan modest fashion spenderen. De modest fashiontrend lijkt momenteel samen te vallen met het ...
... waarin wijd vallende lange broeken en grote verhullende vesten populair zijn. Modest fashion is niet alleen bedoeld voor religieuze vrouwen. De lange vloeiende lijnen ...

9. Modeshow in de Megastores

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Dec 22, 2017 | Source: AD/Haagsche Courant ... Blz. 2 Modeshow in de Megastores DEN HAAG De nieuwe ' modest fashion '-store in Den Haag - HazanahxNesci - verzorgt morgen twee modeshows ...

10. Lipstick & Henna

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Feb 21, 2018 | Source: Huis-aan-huiskranten de Persgroep
... man is ook welkom. Op de beurs kom je onder meer modest fashion , beauty, food, workshops en diverse optredens tegen. Voor meer informatie, ...

11. Moderetailers richten zich meer op moslims
Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: May 17, 2018 | Source: Media Digitaal Info (Abstracts)
... Wereldwijd richten steeds meer grote merken zich echter wel op `modest fashion`, kleding die bescheiden en bedekkend combineert met luxe en design. ...
12. Den Haag als modestad op de kaart zetten
Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Mar 19, 2019 | Source: AD/Haagsche Courant
... alle smaken aan bod komen. Van streetwear tot couture en van modest fashion tot lingerie. Mijn ambitie is om Den Haag echt als modestad ...
13. Sunaina maakt sprookjes uit 1001 nacht Eerste show haalt Italiaanse Vogue
Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Mar 27, 2019 | Source: Huis-aan-huiskranten de Persgroep
... Vogue Met de release van haar eerste collectie tijdens de Dubai Modest Fashion Week, begin deze maand, heeft de Rotterdamse ontwerpster Sunaina Kuldipsingh (28) ...
14. De hoofddoek als mode-item tentoonstellen 'links naïef'
Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Apr 08, 2019 | Source: Trouw
... waar een 'jonge en dynamische gemeenschap' de zogeheten beweging van 'Modest Fashion' ('bescheiden mode') uitdraagt, aldus het Frankfurter museum. Er worden geen ...
15. Het Frankfurter museum stelt hoofddoeken tentoon: 'Een compleet nieuw beeld van de moslimvrouw'
Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Apr 08, 2019 | Source: Trouw.nl
... waar een 'jonge en dynamische gemeenschap' de zogeheten beweging van 'Modest Fashion' ('bescheiden mode') uitdraagt, aldus het Frankfurter museum. Er worden geen ...
16. 'Jurk voor de koningin zou geweldig zijn'
Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Apr 10, 2019 | Source: AD/Rotterdams Dagblad
... ook gemaakt. Droom Dat ze met haar eerste collectie meteen de Modest Fashion Week in Dubai haalde, is een droom die uitkwam. Dat ze ...
... net haar eerste collectie van haar modemerkt Boutallion gelanceerd tijdens de Modest Fashion Week in Dubai. Rotterdamse lanceert eerste kledinglijn tijdens modest fashion week in dubai...
... niet. Er moet gewerkt worden. Want dat de organisatie van de Modest Fashion Week in Dubai haar collectie graag op de catwalk wilde, is ...
17. 1e paasdag het 3e #familyfirst event
Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Apr 17, 2019 | Source: Huis-aan-huiskranten de Persgroep
... Chahra-z en Fo music. Verder zijn er modeshows van kinderkleding tot modest fashion én een bruidsshow. Voor de allerkleinsten is er een 'prinsessen-act on ...

18. Altijd zichzelf

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: May 11, 2019 | Source: Het Parool

... Balenciaga - altijd lichaamsbedekkend en daardoor 'ietwat mysterieus' volgens Anwar, zogeheten modest fashion , inmiddels een hippe term (zo lanceerden Engelse highstreetketens Marks & ...

19. Halima Aden, hemelbestormer in een hijab

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: May 12, 2019 | Source: Het Parool.nl

... Balenciaga – altijd lichaams-bedeekkend en daardoor 'ietwat mysterieus' volgens Anwar, zogeheten

modest fashion , inmiddels een hippe term (zo lanceerden Engelse highstreetketens Marks & ...

20. Antwerpse influencer met 104.000 volgers zet hoofddoek af; reacties niet mild: “Je laat ons vallen”

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Jun 13, 2019 | Source: PZC.nl

... dit moment in mijn leven”, schrijft de influencer en gezicht van modest fashion - bescheiden, religieus geïnspireerde mode. Veel van haar 104.000 volgers zijn ...

... uw graf.” Dimani is één van dé Vlaamse gezichten van wat modest fashion heet: bescheiden mode, religieus geïnspireerd zonder dat ook echt te moeten ...

21. Mode als conflictstof; Mode De hoofddoek. Dwang of keuze?

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Jun 27, 2019 | Source: De Groene Amsterdammer

... 2017 verkoopt ook het sportmerk Nike een sporthoofddoek: de Pro Hijab. Modest fashion is de term die hierbij hoort: mode, maar dan 'bescheiden', niet ...

... opwerpt. In Frankfurt is in 2017 de eerste echte winkel voor modest fashion geopend, de Hijabi Store. Logisch eigenlijk, dit 'verbindingsstuk tussen westerse mode ...

22. Modest Fashion in Stedelijk

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Aug 09, 2019 | Source: AD/Rotterdams Dagblad

... museum in Nederland laat het Stedelijk in Schiedam het internationale modedefenomeen Modest Fashion zien met werk van ontwerpers van nu, gecombineerd met hedendaagse kunst. De tentoonstelling Modest Fashion opent op 21 september en combineert fun en fashion, sluit bovendien ...

Modest Fashion in Stedelijk Als eerste museum in Nederland laat het Stedelijk in Schiedam het internationale modedefenomeen Modest Fashion zien met werk van ontwerpers van nu, gecombineerd met hedendaagse kunst. ...

23. De refocode

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Sep 07, 2019 | Source: de Volkskrant

... van koningin Máxima bestiert, staat niet op zich. Modest dressing of modest fashion is momenteel een veelbesproken onderwerp in de modewereld. Modest kun je ...

... hun eigen keus.' Vrije keus of niet, een feit is dat modest fashion een miljardenbusiness is. Van ...

... van koningin Máxima bestiert, staat niet op zich. Modest dressing of modest fashion is momenteel een veelbesproken onderwerp in de modewereld. Modest kun je ...

... hun eigen keus.' Vrije keus of niet, een feit is dat modest fashion een miljardenbusiness is. Van Chanel

-draag-sters in oliestaten tot de klanten ...

24. Conservatieve kleding draait om vrijheid

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Sep 21, 2019 | Source: Trouw

Modest fashion staat voor de vrijheid om zelf te kiezen wat je draagt. ...

... zij dat bedekt kleden de norm van vandaag is. Wat is modest fashion volgens u? "De definitie van

modest fashion is niet overal dezelfde. In feite is het bedekt kleden. Maar ...

... INTERVIEW - ' Modest fashion' staat voor bedekkende of bescheiden kleding. Het wordt steeds meer de nieuwe norm, zegt textielarcheoloog Gillian Vogelsang-Eastwood. Modest Fashion Kleding Modest fashion staat voor de vrijheid om zelf te kiezen wat je draagt. ...

... zij dat bedekt kleden de norm van vandaag is. Wat is modest fashion volgens u? "De definitie van

modest fashion is niet overal dezelfde. In feite is het bedekt kleden. Maar ...

... wel. Het ging erom dat je jezelf beschermd tegen de buitenwereld. Modest fashion is de kleding van respectabiliteit. Ooit opgedragen door religies en culturen. ...

... kleding draait om vrijheid IFFET SUBAĀŽI, REDACTIE BINNENLAND INTERVIEW - ' Modest fashion' staat voor bedekkende of bescheiden kleding. Het wordt steeds meer de nieuwe norm, zegt textielarcheoloog Gillian Vogelsang-Eastwood. Modest Fashion Kleding Modest fashion staat voor de vrijheid om zelf te kiezen wat je draagt. ...

25. De nieuwe gezichten van de catwalks

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Sep 21, 2019 | Source: Trouw

... El Mouhandiz om deze tentoonstelling op te zetten. Volgens haar gaat modest fashion juist niet over de vraag 'bloot of bedekt?', maar over de ...

... of ze religieus zijn of niet. Die keuzevrijheid is precies waar modest fashion voor staat", licht El Mouhandiz toe. In de afgelopen jaren speelden ...

... in Schiedam. Bekijk de oorspronkelijke pagina: pagina 6 , pagina 7 Modest fashion....

... gezichten van de catwalks IFFET SUBAĀŽI Lange gewaden en kuise truien: modest fashion is de nieuwe trend, en niet alleen onder religieuze vrouwen. Het ...

... Vijf zalen vormen samen één grote kledingkast, vol met keurige kleding. Modest fashion betekent 'bedekte kleding', maar de term is multi-interpretabel, zegt Catrien Schreuder ...

... de 'modest-revolutie'. Maar het zijn niet alleen de moslima's die de modest fashion tot een succes maken. De topmerken gaan mee in de ontwikkeling ...

26. Waarom vrouwen de minirokjes in de kast laten liggen

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Sep 21, 2019 | Source: Trouw.nl

... bedrag van 270 miljard dollar (245 miljard euro) uit aan kleding. ...

... aldus -Catrien Schreuder van het museum in Schiedam. Lees ook: ' Modest fashion' staat voor bedekkende of bescheiden kleding. ...

... de kast laten liggen Iffet Subasi Lange gewaden en kuise truien: modest fashion is de nieuwe trend, en niet alleen onder religieuze vrouwen. Het ...

... Vijf zalen vormen samen één grote kledingkast, vol met keurige kleding. Modest fashion betekent -'bedekte kleding', maar de term is multi-interpretabel, zegt Catrien Schreuder ...

... de 'modest-revolutie'. Maar het zijn niet alleen de moslima's die de modest fashion tot een succes maken. De topmerken gaan mee in de ontwikkeling ...

27. Bedekt maar niet per se bescheiden

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Sep 26, 2019 | Source: NRC Handelsblad

... invloed heeft gehad op het kleedgedrag van niet-moslima's. De samenstellers van Modest Fashion (naast El Mouhandiz zijn dat modeontwerper Said Mahrouf en curator Alexandra van Dongen) hebben gelukkig verder gekeken dan (wederzijdse) inspiratie. Modest fashion van ontwerpers die zich vooral richten op moslima's wordt in Schiedam ...

... mode Modest fashion , bedekte en vaak wijde mode, is een miljardenindustrie. Een tentoonstelling ...

... theatermaker El Mouhandiz is een van de samenstellers van de tentoonstelling Modest Fashion in het Stedelijk Museum Schiedam, over een van de grootste modedefenomenen ...

... moslima's is het een echte beweging geworden, mede dankzij sociale media. Modest fashion is inmiddels een miljardenindustrie, waarvan ook beroemde modehuizen profiteren. Op webshop ...

... invloed heeft gehad op het kleedgedrag van niet-moslima's. De samenstellers van Modest Fashion (naast El Mouhandiz zijn dat modeontwerper Said Mahrouf en curator Alexandra van Dongen) hebben gelukkig verder gekeken dan (wederzijdse) inspiratie. Modest fashion van ontwerpers die zich vooral richten op moslima's wordt in Schiedam ...

... afgemaakt met een sporthoofddoek van Nike . Bedekt? Jazeker. Bescheiden? Allerm minst. Modest Fashion , T/m 9/2 in Stedelijk Museum Schiedam. Zie: stedelijkmuseumschiedam.nl In een ...

Modest Fashion, T/m 9/2 in Stedelijk Museum Schiedam. Zie: stedelijkmuseumschiedam.nl Milou van Rossum ABSTRACT mode ...

28. Exposities: van tutu tot tiara

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Sep 27, 2019 | Source: Trouw.nl

... komt allemaal samen in wat wordt aangekondigd als een 'theatrale tentoonstelling'. Modest Fashion

Stedelijk Museum, Schiedam ...

29. Hoe lang en wijd weer in de mode is

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Oct 19, 2019 | Source: Reformatorisch Dagblad

... hoofddoeken en maxi-rokken van de modesty-beweging." In de Verenigde Staten is modest fashion

onder christelijke vrouwen wel razend populair. Sterker: het lijkt of de ...

... aangaat- door christenen is geclaimd. Er zijn diverse christelijke kledingwinkels die modest fashion

verkopen, tot aan bedekkende badmode toe. De Instagrampagina "Hellomodesty" -bedoeld om ...

... de vrouwen aardig wat te besteden. In die landen is de modest fashion ontstaan: luxueuze, wijdvallende kleding in bedekte kleuren. De meeste ontwerpen zijn ...

... kleding, maar dan letterlijk in een nieuw jasje. De markt voor modest fashion is niet mis: moslima's zouden in totaal 270 miljard dollar (245 ...

... Report 2018-2019, een rapport dat de internationale consumptie door moslims meet. Modest fashion is dus een lucratieve business. Maar niet alleen religieuze vrouwen kiezen ...

... heeft de indruk dat met name twintigers zich aangesproken voelen door modest fashion . „Die jonge vrouwen zijn soms erg bezig met het geloof ...

... Hem." Een zoektocht naar de beweegredenen van Nederlandse christelijke vrouwen om modest fashion te dragen, bevestigt dat beeld. In de Facebookgroep "Modest Fashion ", die sinds 22 september bestaat, wisselen vrouwen (en een enkele ...

30. tips

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Oct 23, 2019 | Source: Huis-aan-huiskranten de Persgroep

... designers van over de hele wereld worden gecombineerd in de tentoonstelling Modest Fashion in het Stedelijk Museum Schiedam. Op zondag 27 oktober kun je in het museum zelf creatief aan de slag met Modest Fashion tijdens twee workshops. Maak een kimono tijdens de workshop van Atelier Anita de Groot in het Modest Fashion Lab. Of maak tijdens de workshop Uitpakken! een portret geïnspireerd op ...

... de zestiende en zeventiende-eeuwse Hollandse huik, een vrouwenmantel. Aansluitend start de Modest Fashion Fair en modeshow met talkshows en meer. Aanmelden workshop kimono maken ...

31. RD.NL

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Oct 25, 2019 | Source: Reformatorisch Dagblad
... RD.NL Bedekkende kleding is in de mode. Een artikel over deze modest fashion werd afgelopen week veel gelezen en is te vinden op rd.nl/modestfashion. ...

32. Workshops vol kimono's, sluiers en mantels tijdens Modest Fashion tentoonstelling

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Oct 28, 2019 | Source: AD/Algemeen Dagblad.nl
... designers van over de hele wereld is gecombineerd in de tentoonstelling Modest Fashion in het Stedelijk Museum Schiedam. Gisteren konden bezoekers zelf aan de ...

... maken tijdens de les van Atelier Anita de Groot in het Modest Fashion Lab. Of een portret geïnspireerd op het werk van Alia Ali, ...

... Workshops vol kimono's, sluiers en mantels tijdens Modest Fashion tentoonstelling Sandra Don Werk van kunstenaars en designers van over de hele wereld is gecombineerd in de tentoonstelling Modest Fashion in het Stedelijk Museum Schiedam. Gisteren konden bezoekers zelf aan de ...

33. creatief aan de slag in museum

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Oct 28, 2019 | Source: AD/Rotterdams Dagblad
... designers van over de hele wereld is gecombineerd in de tentoonstelling Modest Fashion in het Stedelijk Museum Schiedam. Gisteren konden bezoekers zelf aan de ...

... maken tijdens de les van Atelier Anita de Groot in het Modest Fashion Lab. Of een portret geïnspireerd op het werk van Alia Ali, ...

34. Een kussentje als steuntje in de rug Stichting Meridia viert jubileum

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Nov 06, 2019 | Source: Huis-aan-huiskranten de Persgroep

... rug kunnen gebruiken. De genodigden kregen zaterdag een rondleiding langs ' Modest fashion ', een tentoonstelling die de ontwikkeling van en de vrijheid in ...

35. De magie van knippen en plakken Stedelijk tovert met collages

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Nov 20, 2019 | Source: Huis-aan-huiskranten de Persgroep

... T. Schippers en Gijs Assmann en op de lopende tentoonstelling ' Modest Fashion '. Collageverzamelaar Geert Verbeke komt donderdag 21 november naar Schiedam voor ...

36. Modest fashion

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Nov 27, 2019 | Source: Nederlands Dagblad

... nu het internet. Hoe dan ook, er is een tegenbeweging: 'modest fashion', een florierende markt van modieuze bedekkende kleding. De oorsprong is ...

... Maar moslima's zijn nadrukkelijk aanwezig. Zij eisen onder de noemer 'modest fashion' hun plek op in de westerse (mode)wereld. Dat bleek ook deze week in Rotterdam, op het symposium 'Modest Fashion in relatie tot de vrijgevochten vrouw' (n.a.v. een expositie Modest Fashion in het Stedelijk Museum Schiedam). Ik had vuurwerk verwacht, een flinke ...

... GEEN Blz. 2 Modest fashion Reina Wiskerke column De modeshow van de Amerikaanse lingerieketen Victoria's -Secret ...

37. Als rapper stereotypen te lijf gaan ;Toen ik begon met spoken word waren mijn ouders ongerust Mona Haydar rapper

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Nov 27, 2019 | Source: NRC.NEXT

... en verdwijnt in haar blouse. Geen huid te zien, ze draagt modest fashion, bedekkende kleding. Dat thema brengt haar ook naar Nederland: het ...

... Schiedam heeft haar uitgenodigd om te spreken op een symposium over modest fashion in Rotterdam. Swagging my hijab Haar kleding, maar vooral ook haar ...

38. Virtual Reality in museum

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Dec 12, 2019 | Source: AD/Rotterdams Dagblad

... museum Stedelijk Museum Schiedam lanceert een virtuele tentoonstelling tijdens de Amsterdam Modest Fashion Week die op 14 december begint. Met de virtualrealitybril zie je ...

... Het is de eerste keer dat in Nederland een tentoonstelling over Modest Fashion is te zien. En voor het eerst dat die virtueel kan ...

... de tentoonstelling brengt kunst en mode uit een wereldwijde internetcultuur samen. Modest Fashion is nog tot en met 9 februari te zien. Bekijk de ...

39. Op de Modest Fashion Week is mode niet kort en strak maar lang en elegant

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Dec 13, 2019 | Source: Het Parool.nl

... In Nederland wordt veel modest fashion online besteld uit het buitenland, maar er is ook veel lokaal ...

... en Clash of Brands. Ze krijgen allemaal een podium tijdens de Modest Fashion Week.” Ook onderdeel van de Modest Fashion Week is de expositie Modest Fashion van het Stedelijk Museum Schiedam, waarin mode en kunst uit de ...

... “We zitten in het tijdperk van de keuze,” zegt ze. “Modest fashion gaat over veel meer dan bedekkende kleding, het staat ook voor ...

... de norm is. De jonge vrouwelijke ondernemers en idolen die de modest fashion industrie bepalen, zijn ondernemers met een verdien-model waar je u tegen ...

... boerkini en met een hoofddoek. Amsterdam als locatie voor de vijfde Modest Fashion Week was een logische keuze voor het Soeria en Sahin. -Sahin: ...

... dé centra voor -modest fashion te worden.” In Nederland wordt veel modest fashion online besteld uit het buitenland, maar er is ook veel lokaal ...

... en Clash of Brands. Ze krijgen allemaal een podium tijdens de Modest Fashion Week.”...

40. Musea kopen samen deze lichtgevende 'publiekstrekker'

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Dec 18, 2019 | Source: AD/Algemeen Dagblad.nl

... is History gekocht, dat nu is te zien in de tentoonstelling Modest Fashion in het Stedelijk. Patriarchy is History, de titel én eveneens tekst ...

41. Musea kopen samen kunst

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Dec 18, 2019 | Source: De Telegraaf
... te zien in Schiedam, waar het onderdeel is van de tentoonstelling Modest Fashion . De musea trekken volgens afspraak gezamenlijk op, vorig jaar werd ...

42. Een ander beeld van de wereld;fotodocument

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Dec 19, 2019 | Source: Vrij Nederland
... modefotografie van 1900 tot 1969, en brengt het Stedelijk Museum Schiedam Modest Fashion , over 'bedekkende mode'. Nederland volgt hierin een internationale tendens waarin ...

43. [Ruba Zai (26) heeft bijna 1,2 miljoen volgers op h...]*

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Dec 21, 2019 | Source: de Volkskrant
... kon blijven. Met haar grote schare volgers en voorkeur voor ' modest fashion ' (bedekte mode) had ze genoeg potentie om een nieuwe markt ...

44. Modest Fashion laat zien dat het dragen van sluiers en hoofddoeken van alle tijden is

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Dec 22, 2019 | Source: De Volkskrant.nl
... en samen met Van Dongen de drijvende kracht achter de tentoonstelling Modest Fashion in het Stedelijk Museum Schiedam. Die twee foto's maken in één ...
... gaan hemelen) zo graag wil zeggen met deze tentoonstelling: dat met modest fashion , bescheiden kleding, niet alleen boerka's en nikabs worden bedoeld. Dat ...
... tijden is, en alle culturen. En vooral ook: dat de tentoonstelling Modest Fashion misschien niet eens over mode gaat, maar over de ruimte die ...
... lichamen, mogen innemen in de maatschappij. Even terug naar de term modest fashion , want die is, in tegenstelling tot het soort kleding dat ...
... the Arts in Londen schreef er in 2013 een boek over: Modest Fashion : Styling Bodies, Mediating Faith, en daarmee was de term doorgedrongen ...
... beveiligers voor de deur. Dat soort reacties wilden de makers van Modest Fashion in Schiedam vooral niet uitlokken. Mede daarom blijven ze benadrukken dat ...
Modest Fashion laat zien dat het dragen van sluiers en hoofddoeken van alle ...

45. Modest Fashion laat zien dat het dragen van sluiers en hoofddoeken van alle tijden is

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Dec 23, 2019 | Source: de Volkskrant
... the Arts in Londen, schreef er in 2013 een boek over: Modest Fashion : Styling Bodies, Mediating Faith, en daarmee was de term doorgedrongen ...
... en samen met Van Dongen de drijvende kracht achter de tentoonstelling Modest Fashion in het Stedelijk Museum Schiedam. Die twee foto's maken in één ...
... duidelijk wat El Mouhandiz met deze tentoonstelling wil zeggen: dat met modest fashion , bescheiden kleding, niet alleen boerka's en nikabs worden bedoeld. Dat ...
... alle tijden is, en van alle culturen. Even terug naar de term modest fashion , want die is, in tegenstelling tot het soort kleding dat ...
... beveiligers voor de deur. Dat soort reacties wilden de makers van Modest Fashion in Schiedam vooral niet uitlokken. Mede daarom blijven ze benadrukken dat ...
... V Blz. 8 Modest Fashion laat zien dat het dragen van sluiers en hoofddoeken van alle ...
... en samen met Van Dongen de drijvende kracht achter de tentoonstelling Modest Fashion in het Stedelijk Museum Schiedam. Die twee foto's maken in één ...

46. Die korte broek is toch niet heilig? Mens, durf te leven!

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Dec 27, 2019 | Source: PZC.nl

... zomer luchtig én proper wil kleden: google eens op de 'modest fashion week'. Het is een event dat eerder deze maand in Amsterdam ...

... persoonlijke keuzen. De kleding is ook nog eens hartstikke trending (modest fashion is als industrie volgend jaar al 270 miljard euro waard) en ...

47. Conscious Fashion

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Dec 28, 2019 | Source: de Volkskrant

... christenen. Het kan niet anders of de opmars van de zogeheten modest fashion zet door: modieuze maar zedige kleding, met hidjabs in luxe stoffen. ...

48. Wat vonden we ervan? 'Modest Fashion', Stedelijk Museum Schiedam

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Jan 03, 2020 | Source: De Volkskrant.nl

... Wat vonden we ervan? 'Modest Fashion', Stedelijk Museum Schiedam Pieta Verhoeven Franke de Haan (24) en ...

49. Onze kenners geven de beste cultuurtips.

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Jan 04, 2020 | Source: de Volkskrant

... waardoor de beelden meer zijn dan illustraties.' Wat vonden we ervan? Modest Fashion, Stedelijk Museum Schiedam Marijke (60) en Harry van den Akker-van ...

50. Beeldrijm

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Jan 10, 2020 | Source: Het Parool

... de Collectie Spaarnestad. Bekijk de oorspronkelijke pagina: pagina 31 De tentoonstelling Modest Fashion combineert fun en fashion, sluit aan bij de tijdgeest en is ...

51. Dansen in het Stedelijk

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Jan 16, 2020 | Source: AD/Rotterdams Dagblad

... Ze dansen tussen, onder en door de werken in de tentoonstelling Modest Fashion die is te zien in het museum, voor de dansers een ...

52. Haat me maar: I wrap my hijab

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Jan 16, 2020 | Source: NRC Handelsblad

... dreef en ook nu slaat het toe, met een actuele expositie: Modest Fashion. Die belicht de 'new modesty' die al een tijdje le ...

53. Art Fair in Stedelijk

Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Jan 29, 2020 | Source: AD/Rotterdams Dagblad

... Rotterdam Blz. 7 Art Fair in Stedelijk Iedereen die houdt van modest fashion en zin heeft om iets te doen en te kijken, kan zaterdag terecht in het Stedelijk Museum Schiedam bij de Modest Fashion Art Fair. Er zijn modeshows met en zonder dans, ontmoetingen met kunstenaars, muziek, workshops, rondleidingen en nog veel meer. De Modest Fashion Art Fair begint om 13.00 uur en eindigt om 17.00 uur. ...

54. Stedelijk Museum Schiedam in de race voor rijkssubsidie van 1 miljoen euro
Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Feb 19, 2020 | Source: AD/Algemeen Dagblad.nl

... maand nog eens een eenmalige subsidie van 4 ton. De tentoonstelling Modest Fashion die tot en met begin februari was te zien, is een ...
... ging - met kunst en mode - over het internationale fenomeen modest fashion en was ook gericht op nieuwe doelgroepen....

55. Stedelijk Museum Schiedam in de race voor rijkssubsidie van 1 miljoen euro
Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Feb 19, 2020 | Source: WebNews - Dutch

56. De royaltytrend van het moment: een bloemetjesgordijn als jurk
Jurisdiction: Netherlands, Kingdom of the | Date: Mar 19, 2020 | Source: AD/Algemeen Dagblad.nl
... en kuise printjesjurken van de koningin, laat zich vast wel raden: modest fashion . Dankzij de grote invloed van de metoo-beweging en modieuze moslimvrouwen, ...